

Rapportage

Geurgebiedsvisie 2018 Wet geurhinder en veehouderij

Gemeente Overbetuwe

RAPPORTAGE

Gebiedsvisie 2018 Wet Geurhinder en veehouderij

Gemeente Overbetuwe

Projectnummer : P179687.001

Opdrachtgever : Gemeente Overbetuwe

Opsteller : Henk Ullenbroeck en Koen Albers

Status : Versie t.b.v. vaststelling

Datum : 13 november 2018

Pouderoyen Compagnons vormgeving van stad en land is een handelsnaam van Pouderoyen BV

St. Stevenskerkhof 2
6511 VZ NIJMEGEN
tel: 024-324579
fax: 024-3241240
e-mail: info@pouderoyen.nl
www.pouderoyen.nl

IBAN NL29 RABO 0154 8198 75
KVK 14 06 66 14

INHOUD

BLZ

1. SAMENVATTING.....	1
2. INLEIDING.....	2
2.1. Aanleiding voor deze geurgebiedsvisie	2
2.2. Onderzoeksvragen	3
2.3. Leeswijzer	3
3. GEURHINDER DOOR VEEHOUDERIJEN	4
3.1. Inleiding	4
3.2. Voorgrondbelasting en normstelling in Overbetuwe.....	10
3.3. Achtergrondbelasting en kans op geurhinder.....	11
3.4. Voorgrondbelasting en kans op geurhinder	12
3.5. Doorwerking geurnormen in ruimtelijke plannen	13
3.6. Geur en gezondheid	15
3.7. Bijstelling geuremissiefactoren voor gecombineerde luchtwassers	17
3.8. Overige kaders	19
4. RESULTATEN ONDERZOEK	23
4.1. Inleiding	23
4.2. Huidige situatie veehouderij Overbetuwe	23
4.3. Huidige situatie achtergrondbelasting	26
4.4. Huidige situatie voorgrondbelasting	32
4.5. Conclusies huidige geurbelasting	35
4.6. Mogelijke ontwikkeling geurbelasting	37
4.7. Overige aspecten die relevant zijn voor de ontwikkeling geurbelasting	43
4.8. Conclusies mogelijke ontwikkelingen geurbelasting	45
4.9. Vaste afstanden grondgebonden bedrijven.....	46
4.10. Mogelijke knelpunten omgekeerde werking.....	48
5. SAMENVATTING EN CONCLUSIES.....	51
6. GEURVERORDENING EN BELEIDSREGEL.....	55
6.1. Verordening geurhinder en veehouderij	56
6.2. Beleidsregel ruimtelijke ontwikkelingen en geurhinder.....	58

1. SAMENVATTING

De gemeente Overbetuwe overweegt om gebruik te maken van de mogelijkheden die de Wet geurhinder en veehouderij biedt om eigen keuzen te maken met betrekking tot de bescherming van geurgevoelige objecten tegen geur uit stallen van omliggende veehouderijen. Dit omdat er enkele knelpunten zijn m.b.t. de realisatie van initiatieven nabij kleinere veehouderijen met dieren waarvoor geen geuremissiefactoren zijn vastgesteld, zoals melkrundveebedrijven en paardenhouderijen. De realisatie van die initiatieven ondervindt op grond van de vaste afstanden belemmeringen, ook in die situaties waarbij er gelet op de omvang van de veehouderij weinig hinder is te verwachten. Anderzijds worden deze kleinere veehouderijen soms ook onnodig beperkt in mogelijkheden voor beperkte uitbreiding.

Op basis van het onderzoek dat is uitgevoerd en de ingediende zienswijzen naar aanleiding van de ter inzage legging van de ontwerp geurverordening en de concept geurgebiedsvisie, stelt het college van B&W aan de gemeenteraad voor een afwijkende vaste afstand vast te stellen voor kleinere grondgebonden veehouderijbedrijven. Dit om de gewenste verweving van functies te kunnen behouden en ontwikkelingen niet onnodig te blokkeren. Daarnaast stelt het college aan de raad voor een beleidsregel vast te stellen waarmee duidelijk wordt gemaakt hoe de gemeente ruimtelijke plannen toets aan de geurbelasting van meerdere veehouderijen samen.

Het college van B&W stelt aan de gemeenteraad van Overbetuwe voor om de vaste afstanden van kleinere grondgebonden veehouderijen (zoals melkveehouderijen met een omvang tot 100 melkkoeien en paardenbedrijven met een omvang tot 25 paarden) te verkleinen: in de bebouwde kom tot 50 meter (in plaats van 100 meter) en in het buitengebied tot 25 meter (in plaats van 50 meter).

Het college stelt voor om voor alle andere veehouderijen, zoals melkveehouderijen met 100 of meer melkkoeien, paardenbedrijven met 25 of meer paarden, voor bedrijven met pelsdieren en voor veehouderijen met dieren waarvoor een bij ministeriële regeling een geuremissiefactor is vastgesteld (zoals varkens- en pluimveebedrijven) de (individuele) normen en afstanden niet aan te passen. Voor deze veehouderijen blijven op basis van het voorstel van B&W dezelfde normen en afstanden gelden zoals die nu ook van toepassing zijn.

Uit inzichten die volgen uit uitspraken van de Raad van State volgt dat bij ruimtelijke ontwikkelingen een beoordeling van de geurhinder moet plaatsvinden in het kader van een goed woon- en leefklimaat. Om duidelijkheid te verschaffen hoe de gemeente dit toetst is een beleidsregel opgesteld waarin er toetswaarden t.a.v. de cumulatieve geurbelasting zijn gegeven. Een dergelijke beleidsregel, die van belang is voor ruimtelijke procedures, kent de gemeente Overbetuwe nu niet. De normen met betrekking tot de cumulatieve geurbelasting zijn anders dan de normen die voor individuele intensieve veehouderijen gelden.

2. INLEIDING

2.1. Aanleiding voor deze geurgebiedsvisie

Sinds 2007 is de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) van kracht. Deze wet biedt gemeenten, binnen een wettelijke vastgestelde bandbreedte, de beleidsvrijheid om zelf geurnormen en afstanden vast te stellen. Als een gemeente geen eigen normen of afstanden vaststelt, gelden de standaard normen en –afstanden uit de Wgv. De gemeente Overbetuwe overweegt om gebruik te maken van de mogelijkheden die de Wet geurhinder en veehouderij biedt om eigen keuzen te maken met betrekking tot de bescherming van geurgevoelige objecten tegen geur uit stallen van omliggende veehouderijen.

In 2008 is in opdracht van de gemeente door het Regionale Milieubedrijf Brabant (thans Omgevingsdienst Brabant Noord) een zogenaamde QuickScan uitgevoerd. De conclusie was destijds dat er zowel op basis van de geurbelasting door emissies van bedrijven met odeur-units als op basis van de bedrijven waarvoor vaste afstanden gelden slechts in beperkte mate sprake was van (mogelijke) knelpunten. Een en ander vormde geen aanleiding om andere dan de default normen voor geurbelasting en vaste afstanden uit de Wgv vast te stellen. Er is destijds geen gemeentelijke geurverordening opgesteld.

Inmiddels zijn er enige knelpunten aan het licht gekomen, met name daar waar het gaat om de vaste afstanden voor bedrijven met dieren waarvoor geen geuremissiefactoren zijn vastgesteld (melkrundveebedrijven, paardenhouderijen). Initiatieven waarbij er nieuwe voor geurhinder gevoelige objecten gecreëerd worden (bijvoorbeeld de bouw van woningen) worden soms beperkt door de aan te houden vaste afstanden ten opzichte van veehouderijbedrijven. Anderzijds zijn veehouderijen soms beperkt in mogelijkheden, doordat er voor geurhinder gevoelige objecten zijn gelegen binnen de vaste afstand uit de Wgv, respectievelijk 100 meter (bebouwde kom) of 50 meter (buitengebied). Een deel van de problemen kan mogelijk worden opgelost door de vaste afstanden te verkleinen.

Daarnaast heeft de gemeente behoefte aan een actueel inzicht in de geurbelasting van veehouderijen. De geurbelasting op basis van de vergunde dierplaatsen en stalsystemen en de mogelijke ontwikkeling van de geurbelasting, rekening houdend met de nu geldende wettelijke (standaard) geurnormen, andere wet- en regelgeving en nieuwe inzichten.

De gemeente heeft de bevoegdheid geurnormen en –afstanden aan te passen middels een gemeentelijke geurverordening die door de raad wordt vastgesteld. Deze dient onderbouwd te worden door een gebiedsvisie, waarin de huidige geursituatie in de gemeente en het effect van een aan te passen norm en/of afstand beschreven wordt. Daartoe is deze rapportage opgesteld. Deze dient tevens als actualisatie van de QuickScan uit 2008. Een actueel inzicht in de geurbelasting is mede van belang in het kader van de voorbereidingen op de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

2.2. Onderzoeksvragen

Deze geurgebiedsvisie richt zich op de volgende onderzoeksvragen:

- Onderzoeken effecten van een aanpassing van de vaste afstanden voor melkveehouderijen, veehouderijen waarvoor geen geuremissiefactoren zijn vastgesteld. De vraag is om te onderzoeken of met een verkleining van de wettelijke vaste afstanden tegemoet kan worden gekomen aan zowel de behoefte om functieveranderingen nabij deze veehouderijen mogelijk te maken met behoud van een acceptabel leefklimaat.
- Herijking van het onderzoek / conclusie uit 2008 waarin is geconcludeerd dat er geen noodzaak bestaat tot nadere sturing op de geurbelasting door intensieve veehouderijen via aanpassing van de wettelijke geurnormen.

2.3. Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat de relevante achtergronden met betrekking tot geur, de Wgv, de relatie met andere relevante wetgeving alsmede overig relevant beleid in relatie tot geurhinder en de ontwikkeling daarvan in de gemeente Overbetuwe. Hoofdstuk 3 bevat de analyse van de huidige geurbelasting en de mogelijke ontwikkeling daarvan. In hoofdstuk 4 is de samenvatting en een voorstel met betrekking tot de geurnormen en afstanden opgenomen.

De concept geurgebiedsvisie is samen met een concept geurverordening en een concept beleidsregel door de gemeente Overbetuwe op 28 december 2017 ter inzage gelegd en toegestuurd aan overlegpartners.

Na de verwerking van de inspraakreacties is de geurverordening en beleidsregel ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad van Overbetuwe. Tijdens de behandeling van de stukken in de raadscommissie bleek dat een aantal raadsleden vragen hadden over de inhoud en achtergronden van het voorstel. Mede naar aanleiding van de ingebrachte zienswijzen.

Daarop heeft het college besloten aanvullend overleg met de indieners van de zienswijzen te voeren en de voorstellen nader toe te lichten. In het rapport "Inspraak en vooroverleg", dat vastgesteld is door het college van B&W en onderdeel vormt van het raadsvoorstel, is ingegaan op de resultaten uit de inspraak en het vooroverleg.

Het college stelt de raad voor een de geurverordening vast te stellen waarmee de vaste afstanden voor kleinere grondgebonden veehouderijen worden verkleind. En om een beleidsregel vast stellen waarin is aangegeven hoe in ruimtelijke procedures de cumulatieve geurbelasting van intensieve veehouderijen wordt getoetst.

3. GEURHINDER DOOR VEEHOUDERIJEN

3.1. Inleiding

Veehouderijen zijn mogelijke bronnen van geurhinder en daarom gelden voor veehouderijen regels met betrekking tot aan te houden afstanden tot voor geurhinder gevoelige objecten zoals woningen. Omgekeerd hebben deze regels ook gevolgen voor de mogelijkheden om nieuwe voor geurhinder gevoelige objecten, zoals nieuwe woningen, te realiseren. Dit wordt ook wel de omgekeerde werking genoemd.

Geur en geurbeleving

Geur is de eigenschap van organische stoffen die met behulp van zintuigen in de neus kan worden waargenomen. Geurhinder treedt op als de herhaaldelijk waargenomen geur als onaangenaam wordt beoordeeld en het welbevinden daardoor negatief wordt beïnvloed. Geur kan verschillende gezondheidseffecten oproepen bij de mens: (ernstige) hinder, verstoring van gedrag en activiteiten en stress gerelateerde lichamelijke gezondheidssklachten. De meest voorkomende en beschreven gezondheidseffecten van geur zijn de effecten van (ernstige) hinder.

De geurhinder wordt in sterke mate bepaald door de geurbeleving. De ervaring van geurhinder is sterk individueel bepaald. Hoe hinderlijk mensen een geur vinden hangt onder andere af van de aangenaamheid, duur, frequentie en intensiteit van de geur. Ook de gewenning, het tijdstip en de vermijdbaarheid van de blootstelling spelen een belangrijke rol. Ook beïnvloeden persoonsgebonden eigenschappen de ervaren hinder. Of de hinder ook tot gezondheidssklachten leidt, is persoonsgebonden en afhankelijk van de persoonlijke 'stressverwerking'.

In de Wet geurhinder en veehouderij (2007) is een onderscheid gemaakt in de geurbelasting in gebieden met veel veehouderijen (concentratiegebieden) en de overige gebieden, de niet-concentratiegebied. De concentratiegebieden zijn aangegeven in de Meststoffenwet en bestaat uit delen van de provincies Limburg, Noord-Brabant, Gelderland, Utrecht en Overijssel.

De gemeente Overbetuwe ligt in het niet-concentratiegebied. Een belangrijk uitgangspunt van de Wgv is dat in gebieden met veel veehouderijen (de concentratiegebieden) mensen minder snel geur als hinderlijk ervaren dan mensen in de niet-concentratiegebieden. De standaard wettelijke geurnormen voor intensieve veehouderijen zijn daarom in het niet-concentratiegebied (zoals Overbetuwe) strenger dan in het concentratiegebied.

Bebouwde kom

De ligging van een geurgevoelig object binnen of buiten de bebouwde kom is mede bepalend voor de wettelijk geldende norm dan wel vaste afstand. In de Memorie van Toelichting bij de wet is aangegeven dat de bebouwde kom bepaald wordt door de aard van de omgeving: *“op korte afstand van elkaar gelegen bebouwing geconcentreerd tot een samenhangende structuur, dat overwegend een woon- en verblijfsfunctie heeft en waarin dus veel mensen per oppervlakte-eenheid daadwerkelijk wonen.”* De grens van de bebouwde kom in het kader van de Wgv kan dus afwijken van bijvoorbeeld de verkeerskundige bebouwde kom. De aard van de omgeving bepaalt waar de grens

tussen bebouwde kom en buitengebied ligt. De begrenzing van de bebouwde kom in het kader van de Wgv is op voorhand niet overal duidelijk. Om onduidelijkheden bij ruimtelijke procedures en vergunningverlening te voorkomen, is het vastleggen van de begrenzing van de bebouwde kom via een kaart behorende bij een gemeentelijke geurverordening een mogelijkheid om daarover duidelijkheid te bieden.

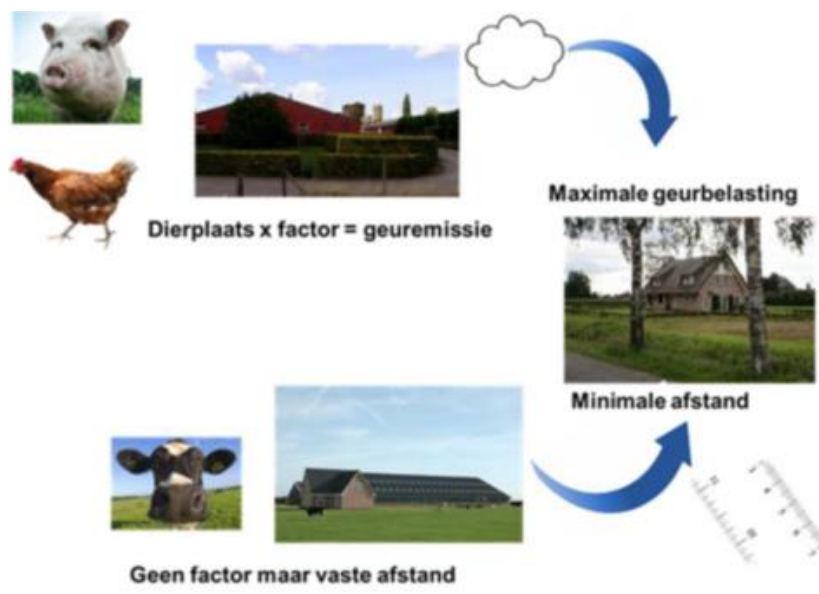
Geuremissiefactoren en vaste afstanden

In de Wet geurhinder en veehouderij is de systematiek vastgelegd hoe de geurhinder uit stallen van veehouderijen beoordeeld moet worden. Voor diercategorieën, waarvan de geuremissie per dier is vastgesteld (zoals varkens en pluimvee), wordt de toetsingswaarde uitgedrukt in een ten hoogste toegestane geurbelasting op een geurgevoelig object. De geurbelasting wordt uitgedrukt in aantallen Europese odeur units in een volume-eenheid lucht (ou/m^3 : odeur units per kubieke meter lucht). Eerst wordt de geuremissie berekend door het aantal dieren te vermenigvuldigen met de betreffende geuremissiefactor. Vervolgens wordt de geuremissie vanuit de gezamenlijke dierenverblijven - samen met andere variabelen zoals de afstand tot de dichtstbijzijnde gelegen geurgevoelige objecten - ingevoerd in een (wettelijk voorgeschreven) model waarmee de verspreiding van de geur in de omgeving wordt berekend. De uitkomst hiervan is de geurbelasting op basis van de vergunde dierplaatsen op voor geurhinder gevoelige objecten.

Voor bedrijven zonder geuremissiefactor, zoals, melkveebedrijven en maneges, gelden vaste afstanden van 100 en 50 meter voor respectievelijk objecten binnen en buiten de bebouwde kom. De Wgv stelt dat afwijking van deze afstanden mogelijk is tot respectievelijk minimaal 50 en minimaal 25 meter. De afstanden mogen ook vergroot worden.

Voor nertsen is in de Wgv een speciale regeling opgenomen, waarbij uitgegaan wordt van gestaffelde vaste afstanden; naarmate er meer dieren gehouden worden wordt de aan te houden afstand groter en er zijn verschillende afstanden voor objecten binnen en buiten de bebouwde kom. In de gemeente Overbetuwe zijn een aantal nertsenhouderijen gevestigd. Voor de nertsenhouderij is de Wet verbod pelsdierhouderij van kracht. Op basis van deze wet mogen bedrijven (onder voorwaarden) tot 2024 doorgaan met de bedrijfsvoering, maar op 1 januari 2024 dient deze te worden gestopt. Bedrijven kunnen tussentijds ook niet uitbreiden.

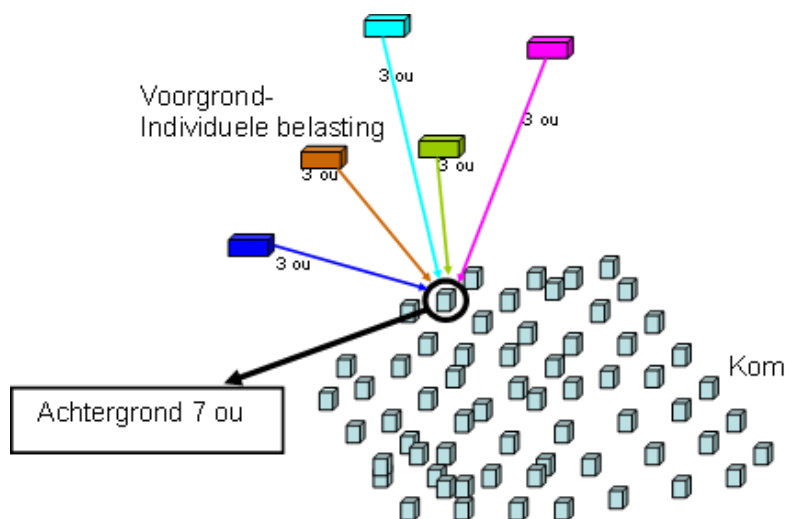
In bijlage A is een kaart opgenomen met de locatie van veehouderijen in Overbetuwe, geclassificeerd naar type en grootte. In hoofdstuk 3 van deze geurgebiedsvisie is nader ingegaan op de omvang en spreiding van veehouderijen in de gemeente Overbetuwe.

Figuur 1 Geurhinder en vergunningverlening

Voorgrondbelasting en achtergrondbelasting

De geurhinder wordt bepaald op basis van de achtergrondbelasting en de voorgrondbelasting. Met de voorgrondbelasting wordt de geurbelasting op een geurgevoelig object bedoeld van die veehouderij, welke de meeste geurbelasting op een voor geurhinder gevoelig object veroorzaakt. De achtergrondbelasting wordt veroorzaakt door alle veehouderijen die rondom een geurgevoelig object zijn gelegen. De achtergrondbelasting wordt vooral in gebieden met veel veehouderijen vaak gebruikt als maat om de effecten van geurhinder op het woon- en leefmilieu te kunnen beoordelen.

Figuur 2 Voor- en achtergrondbelasting geurhinder

Geurgevoelig object

Onder een 'geurgevoelig object' wordt verstaan een gebouw, bestemd voor en volgens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of verblijf en die daarvoor permanent of regelmatig wordt gebruikt. Dit betekent dat in tegenstelling tot de oude wetgeving (voor 2007) terreinen voor dagrecreatie, zoals een golfbaan of een voetbalveld, niet als een geurgevoelig object worden gezien. Overigens worden gebouwen, zoals clubhuizen en kantines wél als geurgevoelig bestempeld. Een gebouw dat in strijd met het bestemmingsplan als woning of verblijf wordt gebruikt, heeft geen wettelijke bescherming tegen geurhinder.

Toepassing van technieken om de geurbelasting te verminderen

Bij de vergunningverlening wordt er rekening gehouden met de technische uitvoering van stallen. Het betreft maatregelen om op bedrijfsniveau de geurverspreiding te beïnvloeden en daarmee de geurbelasting op een of meer geurgevoelige objecten te verminderen, zoals het verticaal en hoger laten uitstromen van de lucht uit stallen zodat deze lucht meer wordt verdund dan bij het horizontaal en lager uitstromen van de lucht. Daarnaast werd en wordt in de vergunningverlening rekening gehouden met de verschillen in geuremissies bij verschillende typen stalsystemen en de reductie van geuremissie die bereikt kan worden bij het toepassen van luchtwassers.

Op slot en toch uitbreiden?

Wanneer een veehouderij voor wat betreft de geurbelasting op slot zit, kan het bedrijf alleen uitbreiden als de geurbelasting niet toeneemt. Dit betekent in de praktijk niet dat uitbreidingen onmogelijk zijn. Door bijvoorbeeld het plaatsen van een luchtwasser reduceert een veehouderij zijn geuremissie en is uitbreiding toch mogelijk. Onder de huidige wetgeving (50% regeling) is het mogelijk om in overbelaste situaties uit te breiden zonder dat er na de uitbreiding wordt voldaan aan de geldende geurnormen. Wel moet de geurbelasting dalen. De helft van de afname van de geurbelasting mag opgevuld mag worden voor uitbreiding van het aantal dieren. De uitwerking van die 50% regeling is voor vergunningplichtige veehouderijen anders dan voor veehouderijen die onder het Activiteitenbesluit vallen. Vergunningplichtige bedrijven hoeven in de praktijk minder ver terug in de geurbelasting. Voor beide typen veehouderijen geldt dat de overbelaste situatie blijft bestaan, alleen in mindere mate. Als een bedrijf niet ontwikkelt, is er geen verplichting om aan de normen te voldoen of om er voor te zorgen dat de geurbelasting daalt.

Activiteitenbesluit

Sinds 1 januari 2013 is voor de niet vergunningplichtige veehouderijen het Activiteitenbesluit van kracht. In dit besluit zijn de bepalingen uit de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) als uitgangspunt genomen, zodat voor inrichtingen die onder de werking van dit besluit vallen vrijwel dezelfde regels gelden als voor (omgevings-) vergunningplichtige bedrijven.

Evaluatie van de Wet geurhinder en veehouderij in 2015

In de afgelopen jaren is er van diverse kanten kritiek geuit op de regelgeving voor geurhinder ten gevolge van de veehouderijen. De kritiek betreft vooral de hoogte en onderbouwing van de normen en de mogelijkheden die gemeenten hebben om bestaande overlast te verminderen.

In een door de staatssecretaris van Milieu ingestelde bestuurlijke werkgroep werkten de VNG en IPO, LTO Nederland, GGD 'en, Milieufederaties en afgevaardigden van burgergroeperingen in 2015 en 2016 aan een gezamenlijk advies over de toekomstige geurregelgeving voor veehouderij. In het opgeleverde tussentijds advies van juli 2015 en in het najaar van 2016 afgerond advies staan de gezamenlijk gedragen adviezen voor een groot aantal onderwerpen voor het toekomstige stelsel voor geurregelgeving veehouderij onder de Omgevingswet. Het zoveel mogelijk voorkomen van nieuwe overlastsituaties en voldoende zicht op het substantieel verminderen van bestaande overlastsituaties zijn de belangrijke pijlers van het advies. De adviezen van de bestuurlijke werkgroep worden betrokken bij de uitvoeringsregels van de nieuwe Omgevingswet. Ook hebben deze geleid tot nader onderzoek (o.a. naar de effectiviteit van luchtwassers m.b.t. de reductie van geur) en aanpassing van geuremissiefactoren.

Hoofdpunten van het advies werkgroep evaluatie geurregelgeving

- *Voorkom geurhinder zo veel als redelijkerwijze mogelijk is.*
- *Gebruik de best beschikbare technieken voor nieuwe en bestaande bedrijven.*
- *Geef gemeenten bevoegdheden om in die situaties aanvullende eisen te kunnen stellen om geurbelasting binnen een ambitieuze termijn terug te dringen.*
- *Eén toetsingskader voor bouw- en milieuprocedures, bij vergunningverlening toetsing aan normen met betrekking tot cumulatieve geurhinder.*
- *Toets vooraf op geur voor veehouderijen die niet vergunningplichtig zijn, heroverweging van het onderscheid tussen concentratie- en niet-concentratiegebieden.*
- *Aanpassing van de werkwijze met vaste afstanden voor nertsbedrijven en (grotere) melkveebedrijven.*
- *herijking van emissiefactoren, reductiepercentages en berekeningsmethoden, onderzoek naar de mate van geurbelasting van luchtwassers, handreiking over te nemen maatregelen om geuroverlast te voorkomen en te verminderen.*
- *Valideer uitgevoerd hinderbelevingsonderzoek in Noord-Brabant en Limburg in andere regio's om te onderzoeken of verschillen in perceptie, plaats en tijd leiden tot andere hinderpercentages bij dezelfde blootstelling.*

Actualisatie van de wettelijke geurnormen en -afstanden?

Er is binnen de geconsulteerde partijen geen consensus over de hoogte van de normen en de onderbouwing van die normen. De milieufederaties, burgergroeperingen en GGD 'en adviseren het Rijk om voor de individuele geurbelasting (voorgroendnorm) maximaal 2 Ou voor de bebouwde kom als standaard norm vast te stellen en maximaal 5 Ou voor het buitengebied. Voor de cumulatieve belasting adviseren deze partijen een norm van 5 Ou (bebouwde kom) en 10 Ou (buitengebied). De VNG, het IPO en LTO Nederland pleiten voor aanvullend onderzoek naar de relatie tussen de berekende geurbelasting en ervaren hinder in andere regio's, om aldus te komen tot een betere onderbouwing van de geurnormen. Vervolgonderzoek naar de relatie tussen de berekende geurbelasting en de geurbeleving dient volgens deze partijen rekening te houden met mogelijke regionale verschillen, nieuwe inzichten m.b.t. de geuremissie van dieren en een geactualiseerd verspreidingsmodel.

Voor melkveebedrijven zijn geen geuremissiefactoren vastgesteld en gelden vaste afstanden tot geurgevoelige functies binnen en buiten de bebouwde kom. Die afstanden zijn niet gekoppeld aan het aantal dieren. De geconsulteerde partijen adviseren het Rijk om voor deze veehouderijen gestaffelde afstandseisen vast te stellen en deze vooraf in de praktijk te toetsen. Ook adviseren de partijen een emissiefactor vast te stellen waarmee de bijdrage van de melkveebedrijven aan de cumulatieve geurbelasting in beeld kan worden gebracht.

De geconsulteerde partijen willen het onderscheid tussen concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden heroverwegen (VNG) dan wel afschaffen (burgergroeperingen, milieufederaties en GGD 'en). Alle partijen zijn het erover eens dat het onderscheid tussen bebouwde kom en buitengebied bij het stellen van geurnormen en -afstanden moet blijven bestaan.

3.2. Voorgrondbelasting en normstelling in Overbetuwe

De gemeente Overbetuwe ligt niet in een concentratiegebied en heeft geen eigen normen vastgesteld. Binnen de gemeente gelden daarom de wettelijke geurnormen en wettelijke vaste afstanden voor niet-concentratiegebieden van de Wgv zoals opgenomen in tabel 1.

Gemeenten kunnen op grond van de Wgv binnen een bepaalde bandbreedte variëren met de bescherming van geurgevoelige objecten. Zowel de geurnormen (voor intensieve veehouderijen) als de vaste afstanden (voor bijvoorbeeld melkveebedrijven) kunnen worden bijgesteld. Dergelijke afwijkende waarden dienen te worden onderbouwd in een gebiedsvisie en via een gemeentelijke verordening te worden vastgesteld door de gemeenteraad. De voor Overbetuwe geldende wettelijke geurnormen, vaste afstanden en de bandbreedte waarbinnen gemotiveerd afgeweken kan worden, zijn eveneens opgenomen in onderstaande tabel.

Categorie geurgevoelig object	Wettelijke geurnorm (Ou/m ³ 98 percentiel)	Range gemeentelijke geurnorm (Ou/m ³ 98 percentiel)
Niet-concentratiegebied (zoals Overbetuwe):		
Bebouwde kom	2	Minimaal 0,1 en maximaal 8
Buiten de bebouwde kom	8	Minimaal 2 en maximaal 20

Categorie geurgevoelig object	Wettelijke vaste afstand	Afwijking van afstand (minimale waarde)
Bebouwde kom	100 meter	50 meter
Buiten bebouwde kom	50 meter	25 meter

Tabel 1 Wettelijke geurnormen en bandbreedte gemeentelijke normstelling niet-concentratiegebied (zoals Overbetuwe)

Bij de beoordeling of vergunningaanvragen van individuele veehouderijen verleend kunnen worden, dient bepaald te worden of de normen voor geurbelasting of minimum afstanden worden overschreden.

In onderstaande tabel is de relatie tussen de (individuele) norm en de kans op geurhinder weergegeven (bron: handreiking van de Wet geurhinder en veehouderij, bijlage 6 en 7, 2007). De verschillen in de kans op geurhinder zijn gebaseerd op het geurbelevingsonderzoek uit 2001 (PRA/Odournet), zoals opgenomen in de toelichting bij de Wgv.

Geurbelasting (voorgrondbelasting, hinder door 1 veehouderij), Ou/m3 (98 percentiel)	Kans op geurhinder (niet-concentratiegebied, zoals Overbetuwe)	Kans op geurhinder (concentratiegebied)
1	7%	4%
2	11%	6%
3	15%	8%
4	19%	11%
5	21%	12%
6	24%	14%
7	26%	16%
8	29%	17%
10	33%	20%
14	39%	25%
20	46%	31%

Tabel 2 Relatie tussen voorgrondbelasting en kans op geurhinder (bron: Handreiking Wgv, bijlage 6 en 7, 2007)

3.3. Achtergrondbelasting en kans op geurhinder

Bij het vaststellen van de eigen gemeentelijke geurnorm voor bedrijven met een geuremissiefactor, zoals varkens- en pluimveebedrijven, dient er rekening te worden gehouden met de geurhinder die meerdere veehouderijen samen (de cumulatieve belasting of de achtergrondbelasting) veroorzaken. De norm voor de maximale belasting door een individueel bedrijf (de zogenaamde voorgrondbelasting) bepaalt andersom ook de mogelijke ontwikkeling van de achtergrondbelasting (de geurbelasting van alle veehouderijen samen).

Op basis van gegevens van een methodiek zoals die is opgenomen in de toelichting bij de Wgv, is in onderstaande tabel de achtergrondbelasting vertaald in een kans op geurhinder en is hieraan een waardering van het woon- en leefklimaat gekoppeld (goed, redelijk goed, matig, tamelijk slecht, slecht, zeer slecht en extreem slecht). De huidige indicatieve achtergrondbelasting in Overbetuwe (dus de cumulatieve belasting van alle veehouderijen samen) is op kaart weergegeven in bijlage B (zie ook hoofdstuk 3).

Achtergrondbelasting (OU/m ³)	Kans op geurhinder	Beoordeling leefklimaat
1 - 1,5	<5%	Zeer goed
1,6 - 3,7	5-10%	Goed
3,8 – 6,5	10-15%	Redelijk goed
6,6 – 9,9	15-20%	Matig
10 – 14,1	20-25%	Tamelijk slecht
14,2 – 19,1	25-30%	Slecht
19,2 – 25,2	30-35%	Zeer slecht
>25,2	>35%	Extreem slecht

Tabel 3: Classificatie achtergrondbelasting in een niet-concentratiegebied (bron RIVM/GGD Richtlijn geurhinder oktober 2002 en handreiking Wgv 2007).

3.4. Voorgroundbelasting en kans op geurhinder

Uit het onderzoek van PRA (2001) is gebleken dat de geurhinder als gevolg van de geurbelasting van één veehouderij anders is dan als gevolg van de totale geurbelasting van meerdere veehouderijen, de achtergrondbelasting. Bijvoorbeeld: indien één veehouderij een geurbelasting van 18 Ou/m³ op een geurgevoelig object veroorzaakt, leidt dat tot meer hinder dan indien drie veehouderijen gezamenlijk 18 Ou/m³ veroorzaken. Als vuistregel geldt dat de voorgroundbelasting maatgevend is indien die tenminste de helft bedraagt van de achtergrondbelasting (bron: handreiking Wgv, bijlage 6 en 7, 2007).

Voorgroundbelasting (OU/m ³)	Kans op geurhinder	Beoordeling leefklimaat
0 – 0,7	<5%	Zeer goed
0,7 - 1,6	5-10%	Goed
1,6 – 2,9	10-15%	Redelijk goed
2,9 – 4,5	15-20%	Matig
4,5 – 6,3	20-25%	Tamelijk slecht
6,3 – 8,6	25-30%	Slecht
8,6 – 11,4	30-35%	Zeer slecht
>11,4	>35%	Extreem slecht

Tabel 4: Classificatie voorgrondbelasting in een niet concentratiegebied (bron: RIVM/GGD Richtlijn geurhinder oktober 2002 en handreiking Wet geurhinder en veehouderij 2007)

In Bijlage C is een kaart opgenomen met de huidige indicatieve voorgrondbelasting in de gemeente Overbetuwe (zie ook hoofdstuk 3).

3.5. Doorwerking geurnormen in ruimtelijke plannen

Omgekeerde werking

De normen van de Wet geurhinder en veehouderij gelden in beginsel alleen voor de beoordeling van een aanvraag omgevingsvergunning, als een agrarisch bedrijf zich wil vestigen of als een agrarisch bedrijf wil uitbreiden. Het gaat dan dus over de relatie tussen een bestaand geurgevoelig object en een ontwikkeling in de agrarische bedrijvigheid. Dit heet ook wel de 'directe werking' of 'directe norm'. Voor de Wgv in werking trad, gold deze norm ook in de omgekeerde situatie: als een bestaand agrarisch bedrijf werd geconfronteerd met een nieuwe woonwijk of een nieuw bedrijventerrein. In het kader van de 'omgekeerde werking' werden dan dezelfde afstandsnormen toegepast als in de directe werking.

De vroegere wetgeving werkte met stankcirkels en cumulatie. Dezelfde afstandsnormen die voortvloeiden uit onder andere de Richtlijn Veehouderij en Stankhinder (aangevuld met de Brochure Veehouderij en Hinderwet en het Cumulatierapport) werden zowel in acht genomen bij de verlening van een omgevingsvergunning aan een agrarisch bedrijf (directe werking) als bij de planning van een nieuwe woonwijk of bedrijventerrein in de nabijheid van bestaande agrarische bedrijven (omgekeerde werking). Indien zich in het eerste geval binnen de stankcirkels van het toekomstige bedrijf een geurgevoelig object bevond, dan moest de vergunningaanvraag worden geweigerd. In de tweede situatie moesten agrarische bedrijven worden aangekocht, als de gemeente een nieuwe woonwijk wilde aanleggen binnen de bestaande stankcirkel van dat bedrijf.

Met de inwerkingtreding van de Wgv trad een geheel nieuwe systematiek van normering in werking. In verband daarmee rees de vraag of de normen van de Wgv op dezelfde manier als bij de vroegere stankwetgeving zouden werken in de "omgekeerde werking". Intussen zijn enkele uitspraken gedaan door de hoogste rechter (de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State), die hierin duidelijkheid lijken te scheppen. Onder meer uit de uitspraak in de zaak Laarbeek (Afdeling bestuursrechtspraak van 7 oktober 2009) blijkt dat de normen van de Wgv *niet* in de omgekeerde werking van toepassing zijn. De directe norm geldt wel in het kader van de verlening van een omgevingsvergunning aan een agrarisch bedrijf, maar niet bij de ontwikkeling van nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen. Ook uit andere uitspraken is intussen gebleken dat het mogelijk is om binnen de belemmerende contouren te bouwen, mits aan twee voorwaarden wordt voldaan:

- De nieuwe ontwikkelingen mogen geen extra belemmeringen opleveren voor de ontwikkeling van agrarische bedrijven in de omgeving.
- De gemeenteraad dient in haar gebiedsvisie, in een beleidsregel of in haar ruimtelijke besluit voor de betrokken ontwikkeling een uitspraak te doen over het minimaal gewenste woon-, leef- of werkklimaat in het gebied.

Respecteren rechten veehouders

Vaste jurisprudentie bij ruimtelijke besluiten is dat door de nieuwe bestemmingen er geen sprake mag zijn van een aantasting van de bestaande rechten van de omliggende veehouderijen. In beginsel dient bij het bepalen van de rechten het agrarische bouwblok als uitgangspunt voor het meten van de geurbelasting contouren te worden genomen. Dit omdat veehouderijen rechten hebben om hun emissiepunten te verschuiven binnen het vastgestelde bouwblok (de zogenaamde 'vergunde rechten'). Het kan echter ook zo zijn dat het bedrijf zijn bouwblok niet in zijn geheel kan benutten voor de vestiging of verplaatsing van emissiepunten, bijvoorbeeld door de aanwezigheid van al bestaande geurgevoelige objecten. Uit de jurisprudentie blijkt dat men dan mag uitgaan van de grens van de bebouwing, een te benutten deel van het bouwblok of een bestaand emissiepunt. Uitgaande van de vergunde rechten van een veehouderij, de geurnorm(en), het agrarisch bouwblok en de ligging van de stallen en al bestaande voor geurhinder gevoelige objecten, kan bepaald worden of de realisatie van een nieuw voor geurhinder gevoelig object leidt tot een aantasting van de rechten: ligt de nieuwe bestemming binnen de geurcontour en zijn er geen andere bestaande geurgevoelige objecten die op kortere afstand liggen?

In het algemeen geldt: hoe strenger de geurnorm, hoe groter de omgekeerde werking en hoe groter de kans is dat er een potentieel conflict is tussen een initiatief voor realisatie van een nieuw, voor geurhinder gevoelig, gebouw in de buurt van veehouderijen.

Beoordeling aanvaardbaar woon- en leefklimaat

Het is aan een gemeente om een afweging te maken over de geaccepteerde geurhinder. Bij de beoordeling van de vraag of er bij de realisatie van een nieuw voor geurhinder gevoelig object sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat, is een afweging met betrekking tot de hoogte van de geurbelasting (en de daarmee samenhangende kans op hinder) in relatie tot de aard van het gebruik van belang. Ook de te verwachten ontwikkeling van de geurbelasting dient hierbij betrokken te worden. In het algemeen geldt dat een gemeente(raad) de nodige beleidsvrijheid heeft bij die afweging, mits die voldoende onderbouwd is.

Uit verschillende uitspraken van de Raad van State is intussen gebleken dat het verstandig is om als gemeente (i.c. gemeenteraad) gemotiveerde normen vast te stellen met betrekking tot een aanvaardbaar woon-, leef- en werkklimaat.

Deze kunnen worden vastgelegd in een beleidsregel. Daarmee is op voorhand vastgelegd wat de gemeente als een aanvaardbaar woon- en leefklimaat beschouwd en nieuwe ontwikkelingen kunnen aan de beleidsregel getoetst worden.

Plattelandswoningen

In de wetgeving is een aantal "uitzonderingen" opgenomen met betrekking tot de bescherming van woningen tegen geurhinder van veehouderijen. Het betreft de realisatie van een woning op een voormalig bouwblok van een veehouderij of een woning die al aanwezig was op een voormalig bouwblok van een veehouderij die is gestopt na 19 maart 2000 (artikelen 3.2 en 14.2 Wgv). Via de Wet Plattelandswoningen kan de gemeente regelen dat voormalige bedrijfswoningen geen bescherming meer krijgen tegen geur of geluid van de eigen veehouderij. Bedrijfswoningen van veehouderijen waarin burgers wonen, blijven bij gebruik making van deze mogelijkheid onderdeel van

de inrichting, bestemd als bedrijfswoning, maar waarbij bewoning door derden planologisch is geregeld. Ook bij het (her-)bestemmen van voormalige bedrijfswoningen tot plattelandswoningen moet beoordeeld worden of er sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

In 2014 heeft de raad de “Beleidsregel plattelandswoningen gemeente Overbetuwe 2014” vastgesteld. Hierin zijn voorwaarden beschreven voor het toestaan van een plattelandswoning. Om een aanvaardbaar woon- en leefklimaat te waarborgen heeft de gemeente ervoor gekozen in deze beleidsregel te verwijzen naar wettelijke normen en afstanden. Voorwaarde is een maximale geurbelasting van 8 odeureenheden, een vaste afstand van minimaal 25 meter en een maximale geluidsbelasting van 50 dB (A) (etmaalwaarde). Daarnaast gelden er nog andere voorwaarden voor het toestaan van de plattelandswoning: er moet sprake zijn van een zorgvuldige landschappelijke inpassing, de aanwijzing tot plattelandswoning mag niet leiden tot aanvraag van een nieuwe bedrijfswoning en het achterblijvende bedrijf moet een economisch levensvatbaar bedrijf zijn. Er zijn sindsdien 2 woningen aangeduid als plattelandswoning.

3.6. Geur en gezondheid

Uit het rapport “Geur en gezondheid, onderdeel veehouderij en geur” (behorend bij het RIVM-rapport 2015-0106)¹ is onderstaande passages ontleend:

“De blootstelling aan geur kan verschillende nadelige effecten op de gezondheid hebben. Het meest voorkomende en beschreven nadelige effect van geur is hinder. Voor de relatie tussen de blootstelling aan geur en hinder zijn verschillende geurkarakteristieken belangrijk. De belangrijkste zijn de sterkte van de geur (geurconcentratie) gecombineerd met de duur en de aangenaamheid van de geur (hedonische waarde).”

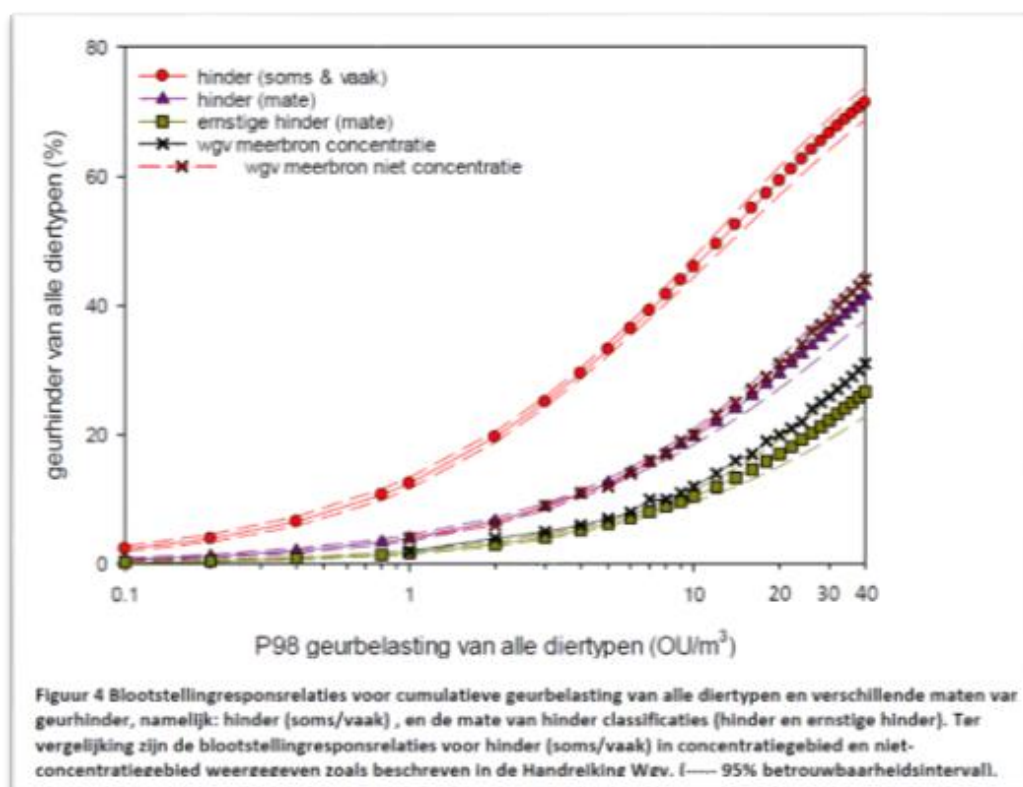
In de GGD-richtlijn Geur en gezondheid wordt ervan uitgegaan, dat er voor de geurstoffen geen toxicologische advieswaarden worden overschreden, omdat deze stoffen een geurdrempel hebben die veel lager is dan deze advieswaarden. Van de gezondheidseffecten van geur is er alleen voor (ernstige) hinder een kwantitatieve dosis-responsrelatie met de geurbelasting. Elke geur kan boven de geurdrempel waargenomen worden en als hinderlijk of ernstig hinderlijk ervaren worden. Hoe hoger de geurbelasting wordt, hoe meer kans dat mensen gehinderd zijn en hoe hoger het percentage dat gehinderd of ernstig gehinderd is. Het is echter niet eenvoudig te zeggen hoeveel geurhinder gezondheidskundig gezien aanvaardbaar is.

Bij het optreden van hinder of ernstige hinder moet afgewogen worden of de situatie aanvaardbaar is. Uitgangspunt hierbij zijn de beleidsdoelstellingen. Voor haar advisering met betrekking tot het percentage (ernstige) hinder sluit de GGD aan een richtwaarde van maximaal 12% kans op hinder (0-3% ernstige hinder) en een bovenwaarde van maximaal 20% kans op hinder (tot 10% ernstige hinder).

¹ Geur en gezondheid, GGD-richtlijn medische milieukunde, onderdeel Veehouderij en geur in apart rapport, RIVM Rapport 2015-0106, M. Venselaar-Mooij et al.

Onderzoek GGD en IRAS naar de relatie tussen geurbelasting en kans op hinder
Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid van de GGD Brabant/Zeeland (Bureau GMV) en het Institute for Risk Assessment Sciences (IRAS) van Universiteit Utrecht onderzochten in 2014 de relatie tussen geurbelasting afkomstig van veehouderijen en de ervaren geurhinder bij ruim 13.000 respondenten op het platteland en in kleinere kernen van Noord-Brabant en Noord-Limburg. Het onderzoek werd uitgevoerd in het kader van de Academische Werkplaats Milieu & Gezondheid.

Deze resultaten bevestigen volgens de GGD signalen dat er bij gegeven geurbelasting aanzienlijk meer geurhinder voorkomt dan op basis van de Handreiking Wgv (Wet geurhinder veehouderij) te verwachten zou zijn. De relatie tussen geurbelasting en hinder blijkt bovendien afhankelijk te zijn van diersoort. De GGD adviseert de resultaten mee te nemen in de (landelijke) actualisatie van de regelgeving en –normen en roept gemeenten en provincies op de resultaten te gebruiken als opstap voor vernieuwd geurhinderbeleid.

Figuur 3 Relatie tussen blootstelling aan geurhinder (cumulatief) en de kans op geurhinder, GGD/IRAS onderzoek vergeleken met de relatie in concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden uit de Handreiking Wgv

Het RIVM heeft een duidingsonderzoek uitgevoerd waarin de onderzoeksmethodiek en resultaten van het onderzoek van de GGD en Universiteit van Utrecht zijn vergeleken met het onderzoek dat door PRA is uitgevoerd in 2001. Het onderzoek van PRA is gebruikt in de handleiding bij de Wet geurhinder en veehouderij. Het RIVM geeft aan dat het GGD-IRAS het meest recente beeld geeft van de relatie tussen geurhinder en de

blootstelling aan geur uit stallen van veehouderijen in Noord-Brabant en Noord-Limburg. Het toepassen van de gevonden relatie voor specifieke locaties kent echter de nodige beperkingen. Bijvoorbeeld omdat persoonlijke en conceptuele factoren van belang zijn en er aan de gemodelleerde blootstelling (modelmatig bepaalde geurhinder) allerlei onzekerheden kleven.

De onderzoekresultaten van de GGD en IRAS geven volgens de GGD aanleiding tot een actualisatie en aanscherping van de gemeentelijke normen. Een complicerende factor daarbij is dat het onderzoek nog niet is gevalideerd door onderzoek in andere regio's, de kans op hinder maar ten dele wordt bepaald door de geurbelasting, de berekening van de geurbelasting vele onzekerheden kent en dat de resultaten van het onderzoek van de GGD/IRAS afwijken van onderzoek dat in ongeveer dezelfde periode is uitgevoerd (Gezondheidsmonitor GGD 'en, CBS en RIVM uit 2012).

Een aangrijpingspunt is, dat de relatie tussen de berekende geurbelasting en de kans op geurhinder uit het GGD-IRAS-onderzoek meer overeen lijkt te komen met de relatie tussen geurbelasting en hinder voor de niet-concentratiegebieden (uit de handreiking Wgv) – waaronder Overbetuwe, dan met de relatie tussen geurhinder en hinderkans voor de concentratiegebieden uit die handreiking. De "standaard" normen voor de niet-concentratiegebieden (2 voor de bebouwde kom en 8 voor het buitengebied) bieden meer bescherming tegen geurhinder dan de "standaard" normen voor de concentratiegebieden (3 voor de bebouwde kom en 14 voor het buitengebied) en lijken ook dichter bij de resultaten van het onderzoek van de GGD en IRAS te liggen.

In hoofdstuk 3 is nader ingegaan op de indicatieve achtergrondbelasting op geurgevoelige objecten in Overbetuwe in relatie tot de adviezen en onderzoeksresultaten van de GGD en IRAS.

3.7. Bijstelling geuremissiefactoren voor gecombineerde luchtwassers

Tijdens een landelijke evaluatie van de regelgeving zijn vraagtekens gezet bij de te behalen geurreductie door toepassing van luchtwassers. In opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is door de Wageningen Universiteit nader onderzoek verricht. Uit dit steekproefonderzoek blijkt dat onderzochte combiwassers niet de beoogde geurreductie behalen. De gemiddelde geurverwijdering van de onderzochte combi luchtwassers bedroeg slechts 40-45%. Dat is maar de helft van de verwachte 80-85%. Door het ministerie zijn daarom met ingang van 20 juli 2018 nieuw emissienormen vastgesteld. De nieuwe emissiefactoren zijn terug gebracht naar maximaal 45% geurverwijdering bij biologische combiwassers en maximaal 30% bij enkelvoudige luchtwassers.

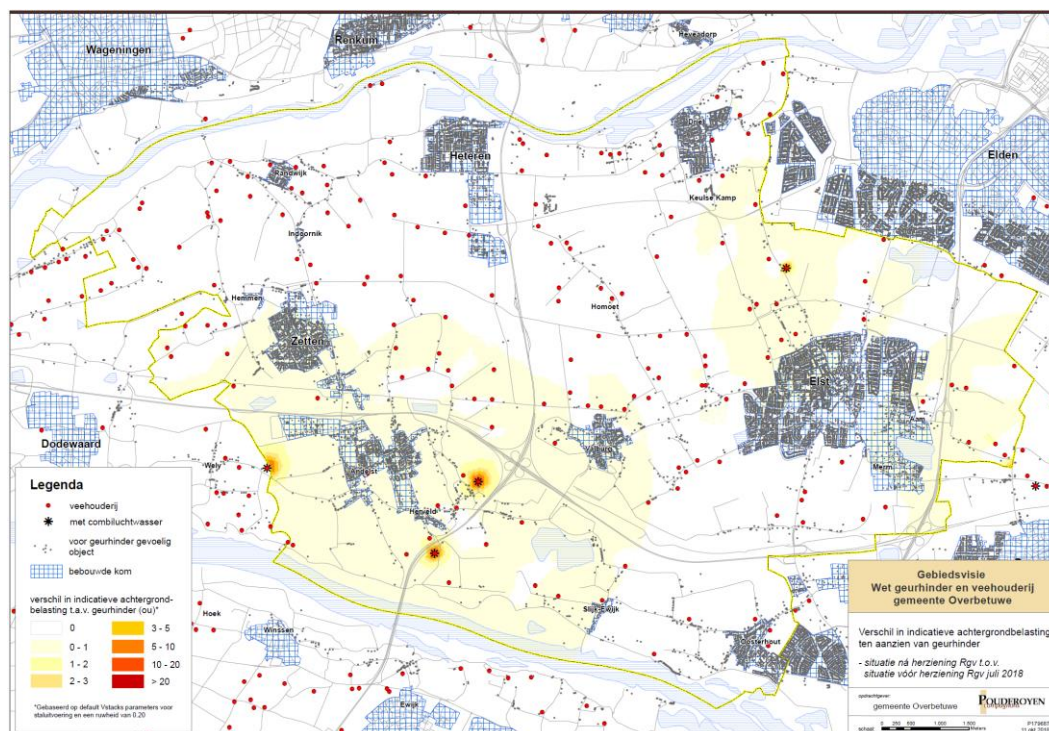
Op basis van het WUR-onderzoek en de inmiddels bijgestelde geuremissiefactoren worden omwonenden meer aan geur blootgesteld, dan waar vanuit werd gegaan bij de vergunning aan veehouderijen met een combi luchtwasser

Bij het verlenen van nieuwe vergunningen zullen vergunningverlenende overheden uitgaan van deze aangepaste lagere geuremissiefactoren. Op bestaande vergunningen heeft de aanpassing van de geuremissiefactoren vooralsnog geen invloed. Vergunningen van veehouderijen (vooral varkenshouderijen) waar dit type combi-wasser is vergund en toegepast hoeven dus niet te worden aangepast als de veehouders geen aanvraag indienen voor een nieuwe vergunning. Het rijk wil vooralsnog niet ingrijpen in bestaande

vergunningen, maar wel het gesprek aangaan hoe de hoge geurbelasting in bestaande situaties in gezamenlijkheid en zorgvuldig aangepakt kan worden. De commissie Geurhinder veehouderij onder voorzitterschap van mr. P.J. Biesheuvel heeft opdracht gekregen van ministerie I&W om aanbevelingen te doen op het verminderen van geurhinder bij bestaande situaties. In de commissie zitten onafhankelijke deskundigen van het RIVM, GGD, WUR en Universiteit Utrecht. De commissie verwacht in december 2018 of januari 2019 haar rapport af te ronden. In het rapport zal ook ingegaan worden op het robuuster geurbeleid voor de langere termijn. Na verschijnen van het rapport komt de Staatssecretaris van Infrastructuur en Water naar verwachting in het voorjaar van 2019 met een beleidsreactie.

De effecten van de aanpassing van de geuremissiefactoren van de combiwassers voor de berekende geurbelasting in Overbetuwe zijn in kaart gebracht. Hieronder is voor de gemeente Overbetuwe een verschilkaart opgenomen: waar is de berekende geurbelasting (cumulatief) hoger door aanpassing van de emissiefactoren van combiwassers per 20 juli 2017.

De effecten van de aanpassing van de geuremissiefactoren zijn voor de gemeente Overbetuwe zeer beperkt, zeker ten opzichte van de effecten in gemeenten met veel grote varkensbedrijven. De aanpassing van de geuremissiefactoren voor de combiwassers heeft geen wezenlijke invloed op de resultaten van eerder uitgevoerd onderzoek, de conclusies en het voorstel van het college aan de raad m.b.t. het vaststellen van de beleidsregel m.b.t. de cumulatieve geurhinder door intensieve veehouderijen. Daar waar er combiwassers vergund zijn, kan er eerder dan in 2017 berekend sprake zijn van een individueel en/of cumulatief overbelaste situatie. Die situaties komen echter weinig voor (zie onderstaande kaart). Een aanpassing van de geuremissiefactor voor luchtwassers heeft geen enkel effect op het onderzoek en voorstel m.b.t. de vaste afstanden van de grondgebonden veehouderijen, zoals melkveebedrijven. Dergelijke bedrijven maken geen gebruik van luchtwassers.

Figuur 4 Effect aanpassing geuremissiefactoren per 20 juli 2018 op de berekende geurbelasting. De kaart laat de toename van de berekende vergunde cumulatieve geurbelasting zien door het naar boven bijstellen van de geuremissiefactoren van combiwassers, vooral toegepast door varkensbedrijven

3.8. Overige kaders

Er zijn verschillende beleidskaders, wet- en regelgeving en ontwikkelingen die van belang zijn voor de ontwikkeling van de veehouderij in de gemeente Overbetuwe. Naast de eerder beschreven Wet geurhinder en veehouderij en het Activiteitenbesluit, gaat het vooral om:

- De Wet Natuurbescherming. Deze regelgeving heeft betrekking op de uitstoot van stikstof (ammoniak) uit stallen van veehouderijen en heeft indirect een gevolg op ontwikkelingsmogelijkheden van veehouderijen en de toegepaste stalsystemen en luchtwassers;
- Het provinciaal ruimtelijk beleid ten aanzien van de veehouderij. De provincie stelt concrete kaders vast waaraan ruimtelijke besluiten van de gemeente Overbetuwe over de ontwikkeling van veehouderijen aan moeten voldoen. Die kaders zijn daarmee ook van invloed op de ontwikkeling van de geurbelasting uit stallen van veehouderijen;
- Het gemeentelijk ruimtelijk beleid, zoals vastgelegd in onder meer het vigerende *Bestemmingsplan buitengebied 2013*.

In het vervolg van dit hoofdstuk is nader ingegaan op deze beleidskaders.

Er zijn nog meer beleidskaders en ontwikkelingen van belang voor de ontwikkeling van de veehouderij. Bijvoorbeeld de Wet milieubeheer, het Besluit emissiearme Huisvesting, de Wet ammoniak en veehouderij, de IPPC-richtlijn, de Meststoffenwet, welzijnswetgeving voor dieren en voor later de Omgevingswet. Het gaat aan het doel van deze gebiedsvisie voorbij om al die kaders te behandelen en dit komt de leesbaarheid ook niet ten goede.

De Wet Natuurbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet en de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn worden diverse natuurgebieden (zogenaamde Natura 2000-gebieden) beschermd. In Natura 2000-gebieden liggen voor stikstof gevoelige habitats welke nu overbelast zijn (de depositie van stikstof is hoger dan de kritische depositie). De gemeente Overbetuwe is zowel aan de noordkant als aan de zuidkant begrensd door het Natura 2000-gebied Rijntakken. Daarnaast ligt ten noorden van de gemeenten het Natura2000-gebied de Veluwe. Vanwege de vergaande invloed van emissie van stikstof zijn ook effecten op verder weg gelegen gebieden niet zonder meer op voorhand uit te sluiten. Indien er bij een initiatief (bijvoorbeeld de uitbreiding van een veehouderij) sprake is van een toename van de depositie van ammoniak, die de instandhoudings-doelstellingen van de natuurwaarden van die gebieden bedreigt, kan dat leiden tot vergaande beperkingen. Indien negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten of onvoldoende worden gecompenseerd (zodat er per saldo geen sprake is van een negatief effect), is de ontwikkeling in principe niet mogelijk.

Om uit deze impasse te komen, is op landelijk niveau de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) ontwikkeld waarmee een extra daling van de stikstofbelasting van Natura 2000-gebieden gepaard moet gaan met ontwikkelingsmogelijkheden voor nieuwe economische initiatieven. De PAS is op 1 juli 2015 in werking getreden. Hoofddlijnen van de aanpak is reductie van emissies (landbouw, verkeer, industrie), het verminderen van de kwetsbaarheid van natuurgebieden met hydrologische maatregelen en beheermaatregelen en het benutten van een langere periode tot 2028 om de doelstellingen met betrekking tot het verminderen van de depositie te bereiken. De aanvullende maatregelen uit de PAS moeten leiden tot een extra daling van de stikstofbelasting van de Natura 2000-gebieden ten opzichte van het huidige landelijk beleid. Een deel van die daling wordt benut om incidentele toenames te kunnen salderen, zodat er op gebiedsniveau voldoende zekerheid is dat er sprake is van een netto afname van de totale depositie.

Depositieruimte wordt per PAS-gebied op hectareniveau vastgesteld en toegedeeld en wordt steeds voor een periode van zes jaar vastgesteld. De depositieruimte is de ruimte die beschikbaar is voor economische ontwikkelingen. Een deel van de ruimte is beschikbaar voor ontwikkeling van veehouderij. In de PAS wordt uitgegaan van een drempelwaarde. Effecten onder de drempelwaarde worden als niet significant beschouwd of worden meegenomen in de ontwikkelruimte die de PAS moet bieden. Zolang er ontwikkelruimte beschikbaar is bedraagt de drempelwaarde 1 mol/ha/jaar depositie. Veehouderijen die ontwikkelruimte nodig hebben die boven de drempelwaarde ligt, moeten daarvoor ontwikkelruimte aanvragen bij de provincie.

Naarmate veehouderijen dicht bij kwetsbare en met stikstof overbelaste delen van Natura 2000-gebieden zijn gelegen, is de kans groter dat er bij ontwikkeling ontwikkelruimte aangevraagd moet worden. Als de ontwikkelingsruimte schaars is of zelfs op is, zijn er minder of geen mogelijkheden voor veehouderijen om een ontwikkeling vergund te krijgen die gepaard gaat met een toename van de emissie van ammoniak.

Provinciaal ruimtelijk beleid voor de intensieve veehouderij

De provincie Gelderland heeft op 1 maart 2017 het Plussenbeleid vastgesteld voor de niet-grondgebonden veehouderij. Doel hiervan is de randvoorwaarden te creëren voor duurzame niet-grondgebonden landbouw. Daarbij gaat het om maatschappelijk verantwoord ondernemen. De provincie stimuleert bestaande bedrijven in deze sector die duurzamer wensen te produceren. Dit betekent:

- er is geen ruimte voor nieuwvestiging van niet-grondgebonden veehouderijbedrijven;
- er is ruimte voor bestaande bedrijven om zich duurzaam te ontwikkelen. Aan deze groei zijn duurzaamheidseisen verbonden die zijn uitgewerkt in het Plussenbeleid: verduurzaming van bedrijven in de niet-grondgebonden veehouderij. Aan gemeenten wordt gevraagd om deze voorwaarden in haar ruimtelijk beleid mee te nemen.

De niet-grondgebonden veehouderij, met name de varkens-, geiten-, pluimvee- en vleeskalverenbedrijven, mogen zich in Gelderland ontwikkelen op basis van het vigerend bestemmingsplan. Het is de bedoeling dat de gemeenten het beleid verwerken in hun ruimtelijk beleid. Bedrijven of onderdelen van bedrijven (zogenoemde niet-grondgebonden takken) die uitbreiden, krijgen vanaf het moment dat gemeenten het Plussenbeleid in hun ruimtelijk beleid hebben meegenomen extra eisen opgelegd. Het gaat om aanvullende maatregelen op het gebied van milieu, landschappelijke inpassing en/of maatregelen op het gebied van dierenwelzijn. Deze maatregelen moeten plaatsvinden naast de generieke wettelijke eisen en andere voorwaarden – zoals een goede landschappelijke inpassing op basis van vigerend Gelders provinciaal en gemeentelijk beleid.

Bestemmingsplannen

Voor het grootste deel van het grondgebied van de gemeente Overbetuwe is het bestemmingsplan buitengebied 2013 vigerend. Daarnaast zijn er verschillende andere bestemmingsplannen voor deelgebieden vigerend, zoals Bestemmingsplan de Nieuwe Rietgraaf uit 2012, Bestemmingsplan Park Lingezen uit 2013, bestemmingsplannen voor de verschillende kernen (en kernrandzones) en nog verschillende andere deelplannen. In de bestemmingsplannen staan regels opgenomen welke grenzen stellen aan de uitbreidingsmogelijkheden van veehouderijen, bijvoorbeeld door begrenzing van de maximale afmetingen van bouwblokken, het al dan niet toestaan van functiewijzigingen e.a.. Ook is het provinciale beleid vaak vertaald in bestemmingsplanregels.

Voor de in dit onderzoek uitgewerkte ontwikkelingsscenario's is er vanuit gegaan dat bouwblokken van intensieve veehouderijen mogen groeien tot een maximum van 2 ha. Daar waar er in deelbestemmingsplannen voor een bouwblok van een intensieve veehouderij nadere beperkingen aangegeven zijn (bijvoorbeeld begrenzing omvang van de intensieve veehouderij op de huidige omvang) is dit zoveel mogelijk meegenomen als uitgangspunt. Gezien het grote aantal deelbestemmingsplannen is dit mogelijk niet uitputtend gebeurd.

De provinciale en gemeentelijke ruimtelijke kaders begrenzen de maximale omvang van de agrarische bouwblokken voor verschillende deelgebieden in de gemeente Overbetuwe. Ze zijn daarmee indirect mede bepalend voor de (ontwikkeling van) de geurbelasting in Overbetuwe. Naast de maximale omvang van het bouwblok is de ontwikkelruimte van veehouderijen op basis van de Wet Natuurbescherming bepalend voor de toekomstige groeimogelijkheden. Deze kaders kunnen van belang zijn voor de mogelijke ontwikkelingen van de geurbelasting door veehouderijen.

Het Gelders Plussenbeleid t.a.v. de niet-grondgebonden veehouderij is nog niet uitgewerkt in een herziening van het bestemmingsplan buitengebied. Ook is er nog geen beleidsregel opgesteld waarin het lokaal Plussenbeleid van Overbetuwe is uitgewerkt. In het onderzoek is daarom geen rekening gehouden met de mogelijke impact van aanvullende gemeentelijke eisen m.b.t. milieu, landschappelijke inpassing en/of maatregelen op het gebied van dierwelzijn.

4. RESULTATEN ONDERZOEK

4.1. Inleiding

Deze geurgebiedsvisie richt zich op de volgende onderzoeksvragen:

- Is een mogelijke verkleining van de wettelijke vaste afstanden voor bestaande grondgebonden veehouderijen gewenst en verantwoord? Kan met een verkleining van de wettelijke vaste afstanden tegemoet worden gekomen aan zowel de behoefte om functieveranderingen nabij deze veehouderijen mogelijk te maken met behoud van een acceptabel leefklimaat?
- Herijking van het onderzoek / conclusie uit 2008 waarin is geconcludeerd dat er geen noodzaak bestaat tot nadere sturing op de geurbelasting door intensieve veehouderijen via aanpassing van de wettelijke geurnormen. Is er nu wel een noodzaak of aanleiding tot aanpassing van de wettelijke geurnormen voor intensieve veehouderijen?

4.2. Huidige situatie veehouderij Overbetuwe

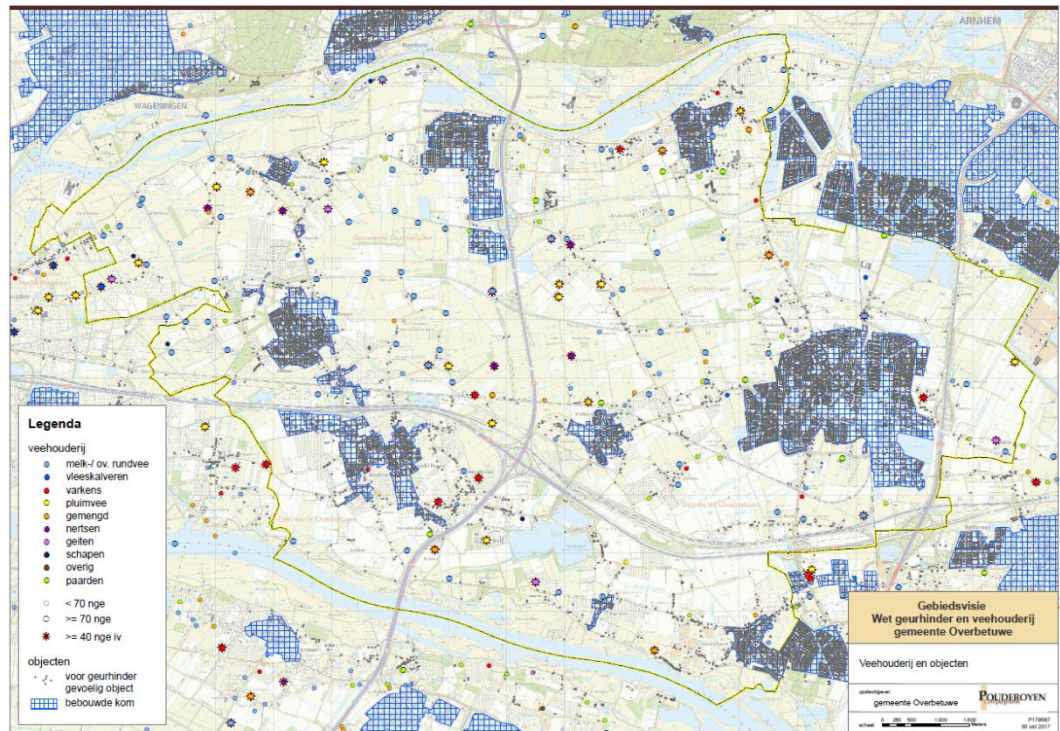
De gemeente Overbetuwe beschikt niet over een actueel digitaal veehouderij bestand met voor geurhinder relevante gegevens van alle veehouderijen. Voor deze gebiedsvisie is gebruik gemaakt van de basisgegevens uit het provinciale bestand met gegevens over de vergunde rechten van veehouderijen. Deze gegevens zijn in overleg met de Omgevingsdienst Regio Arnhem geactualiseerd en bijgewerkt tot een voor het beoogde gebruiksdoel voldoende actueel en bruikbaar bestand.

Deze gegevens vormen de basis van de voor dit onderzoek uitgevoerde berekeningen van de huidige situatie en toekomstige ontwikkeling ten aanzien van de geurbelasting in de gemeente Overbetuwe. Voor deze gebiedsvisie is gerekend met één indicatief emissiepunt per bedrijf, default Vstacks papameters voor staluitvoering (gebouwhoogte, emissiepunthoogte, emissiepunt diameter, uitstroomsnelheid) en een vaste ruwheid van 0.20.

De gemeente Overbetuwe telt momenteel 176 veehouderijen (inventarisatie vergunde rechten najaar 2017). De ligging van deze veehouderijen naar soort en omvang is weergegeven in onderstaande afbeelding, evenals de bebouwde kommen en de voor geurhinder gevoelige objecten. Deze kaart is tevens opgenomen als bijlage A van dit rapport.

Het merendeel van de veehouderijbedrijven in Overbetuwe betreft melkrunderbedrijven/ bedrijven met overig rundvee (zoogkoeien, jongvee etc.), 91 stuks. Daarnaast zijn er veel, overwegend kleine bedrijven met paarden (27) en gemengde bedrijven (meerdere diersoorten, 16). In totaal zijn er 37 intensieve veehouderijen, voor het merendeel met pluimvee of varkens, maar ook een aantal geitenhouderijen en nertsenhouderijen. Bij de grotere bedrijven zijn ook de melkveehouderijen in de meerderheid. Daarnaast zijn er in de gemeente Overbetuwe 18 grotere (>140 Nge) intensieve veehouderijen, met varkens, kippen, geiten, nertsen of vleeskalveren. De veehouderijen liggen verspreid in het buitengebied, veelal op afstand van bebouwde kommen. Er is geen sprake van een sterke concentratie van (iv-) bedrijven in delen van het buitengebied. De individuele

geurcontouren van intensieve veehouderijen (gebieden met een hogere
voorgrondbelasting) overlappen elkaar niet of slechts beperkt.

Figuur 4: Veehouderijbedrijven naar type en omvang in de gemeente Overbetuwe

De verdeling van de veehouderijen naar type en omvang is weergegeven in onderstaande tabel.

	Economische omvang NGE				
type bedrijf	0 - 70	70 - 140	140 - 300	300 - 600	totaal
melk-/ overig rundvee	23	41	23	4	91
vleeskalveren	4	0	1	0	5
varkens	6	2	2	0	10
pluimvee	4	3	5	1	13
geiten	0	0	4	0	4
nertsen	0	0	2	3	5
gemengd	9	3	3	1	16
paarden	18	9	0	0	27
schapen	5	0	0	0	5
totaal	69	58	40	8	176

Tabel 5 Veehouderij naar type en omvang

Veehouderijen nabij de gemeente Overbetuwe

Intensieve veehouderijen uit andere gemeenten, gelegen in de buurt van de gemeente Overbetuwe, kunnen eveneens van invloed zijn op het leefklimaat ten aanzien van geurhinder binnen de gemeente Overbetuwe. De emissies van deze bedrijven zijn meegenomen bij het bepalen van de geurbelasting.

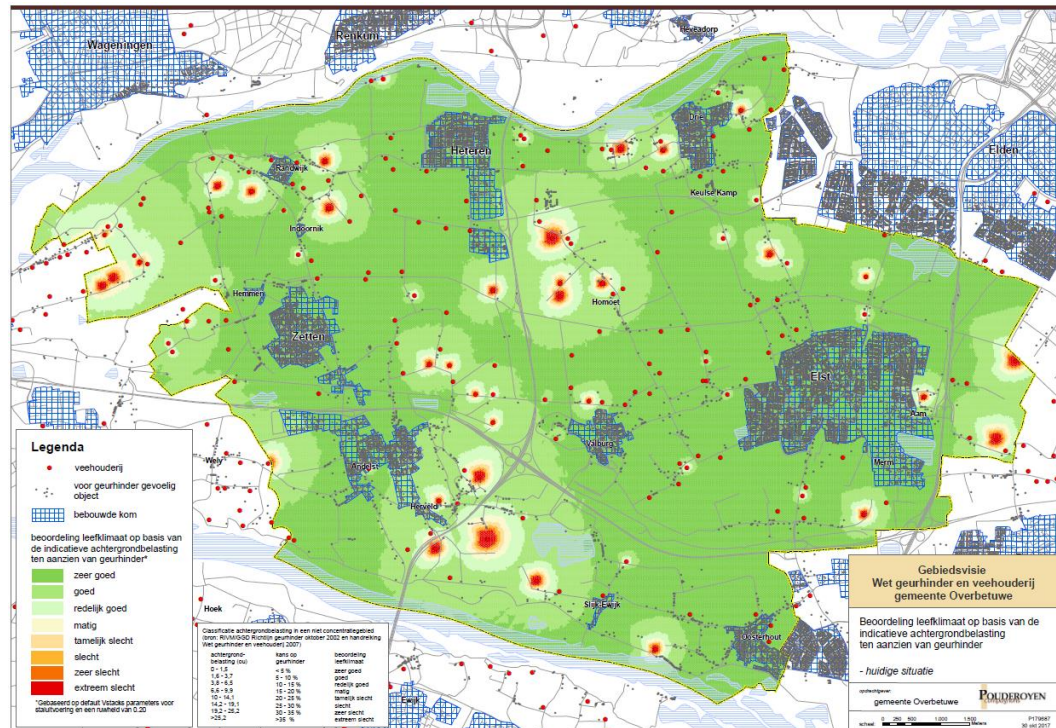
Berekening cumulatieve geurbelasting met en zonder geuremissiefactoren voor nertsen en melkrundvee

Voor de nertsenhouderij is op landelijk niveau geen geuremissiefactor vastgesteld, zodat bedrijven met nertsen niet standaard meegenomen worden in de berekening van de cumulatieve geurbelasting. Om toch een indicatie te kunnen geven van de bijdrage van de nertsenhouderij aan de cumulatieve geurbelasting, zijn aanvullende berekeningen uitgevoerd inclusief de bijdrage van nertsen. Waarbij is gebruik gemaakt van een rapport van de WUR. Ook voor melkvee is op landelijk niveau geen geuremissiefactor vastgesteld. In verschillende rapporten van de WUR worden (gemeten) geuremissies gemeld voor melkrundvee, deze lopen uiteen van 45 tot 175 Ou. Omdat de waarde voor de geuremissies een grote spreiding vertoont en er tot op heden geen factor werkelijk is vastgesteld is in dit onderzoek gekozen om met een bandbreedte te werken. Daarbij is de geuremissie van melkveehouderijen bepaald op basis van zowel 45 Ou als 175 Ou per melk- en kalfkoe.

4.3. Huidige situatie achtergrondbelasting

Huidige achtergrondbelasting intensieve veehouderijen

De beoordeling van het huidige leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geur is weergegeven in onderstaande afbeelding. De kaart is tevens opgenomen als bijlage B.

Figuur 5 Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder; huidige situatie vergund

In onderstaande tabel is voor alle geurgevoelige objecten in de gemeente Overbetuwe de beoordeling van het leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting weergegeven.

bebouwde kom beoordeling leefklimaat	huidige situatie vergund	huidige situatie vergund met nertsen	huidige situatie vergund met rundvee (45 Ou) en nertsen	huidige situatie vergund met rundvee (175 Ou) en nertsen
zeer goed	18005	17479	15920	8507
goed	1944	2450	3944	9861
redelijk goed	13	33	94	1410
matig	0	0	4	134
tamelijk slecht	0	0	0	29
slecht	0	0	0	13

zeer slecht	0	0	0	5
extreem slecht	0	0	0	3
gehinderden	540	578	730	1200
kans op geurhinder	2,7%	2,9%	3,7%	6,0%
buitengebied beoordeling leefklimaat				
zeer goed	873	832	591	184
goed	393	383	540	634
redelijk goed	110	159	220	348
matig	48	50	69	184
tamelijk slecht	12	12	15	51
slecht	9	9	10	25
zeer slecht	1	1	1	10
extreem slecht	2	2	2	12
gehinderden	82	88	105	155
kans op geurhinder	5,7%	6,0%	7,3%	10,7%
totaal gehinderden	623	665	835	1355
totaal kans op geurhinder	2,9%	3,1%	3,9%	6,3%

Tabel 6: Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder. Aantal gehinderden is bepaald door somming van de hinderkansen per object. Totale kans op geurhinder is bepaald door het aantal gehinderden te delen door het aantal objecten.

De kaarten en tabellen met een weergave van de voor geurhinder gevoelige objecten of het aantal geurgevoelige objecten per klasse geurbelasting zijn samengesteld op basis van het gemeentelijke adressenbestand en de bouwblokken uit de bestemmingsplannen. Er heeft geen uitputtend onderzoek per adres plaatsgevonden of er in juridische zin wel of geen sprake is van een voor geurhinder gevoelig object. Dat is ook niet nodig en niet gebruikelijk bij dit type onderzoeken.

Daarnaast zal de vergunde geuremissie van veehouderijen veranderen bij het verlenen van een nieuwe vergunning. En zullen er veehouderijen zijn die wel over een vergunning of melding beschikken, maar die geen (volledig) gebruik meer maken van die vergunning of melding.

Aan de kaarten en gegevens die opgenomen zijn in deze geurgebiedsvisie kunnen dus geen rechten worden ontleend. Dit rapport en het daarin beschreven onderzoek zijn bedoeld als onderbouwend document voor het te nemen raadsbesluit over de geurverordening en de beleidsregel.

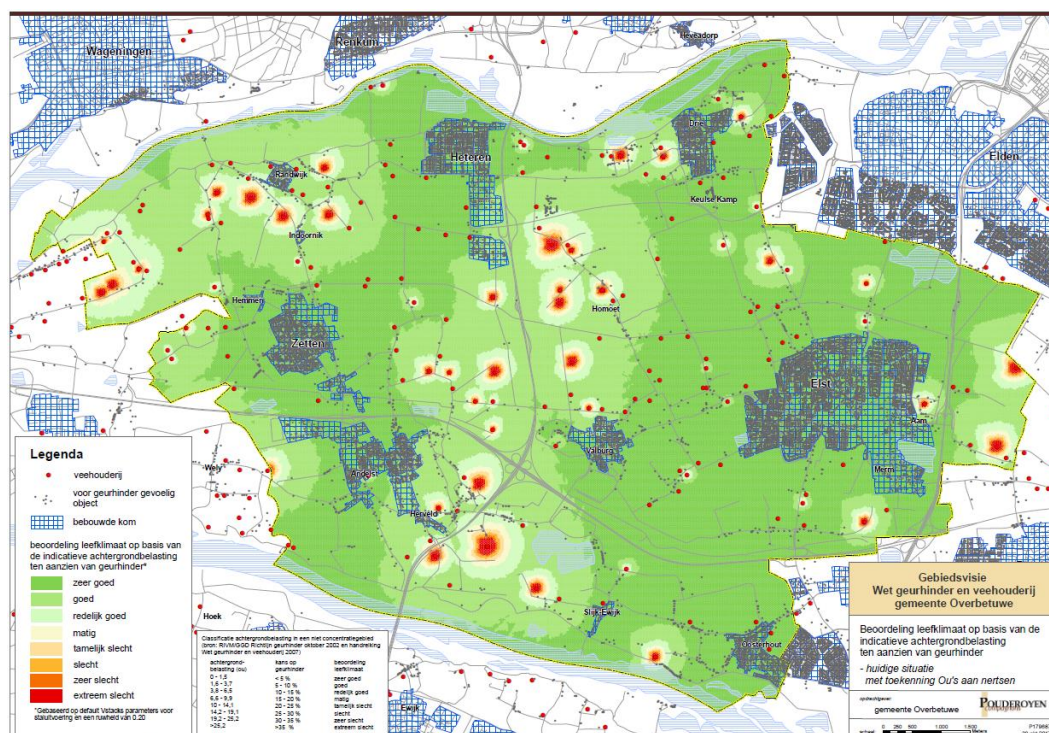
De kaart en de tabellen met de huidige geurbelasting op basis van de indicatieve achtergrondbelasting laten het volgende beeld zien:

- Over het algemeen is in de gemeente Overbetuwe sprake van een lage cumulatieve geurbelasting. Voor 72 geurgevoelige objecten in de gemeente Overbetuwe is er sprake van een beoordeling van het leefklimaat ten aanzien van geur van “matig” of lager. Dit is 0,3% van het totaal aantal geurgevoelige objecten.
- Voor 12 geurgevoelige objecten geldt dat er op basis van de indicatieve achtergrondbelasting wel sprake van een beoordeling leefklimaat van “slecht” of lager. Hier is sprake van een hoge geurbelasting.
- De gemiddelde kans op geurhinder bedraagt 2,9%. Voor de bebouwde kom is dat 2,7% en voor objecten in het buitengebied is de kans op geurhinder 5,7%.
- Daar waar sprake is van een hoge achtergrondbelasting, wordt deze voornamelijk veroorzaakt door de meest nabijgelegen veehouderij. Er is in Overbetuwe niet of nauwelijks sprake van cumulatie van geur door meerdere bedrijven op voor geurhinder gevoelig object.
- Bij de objecten met een hoge geurbelasting dient te worden opgemerkt dat er gerekend is met default parameters en één emissiepunt per bedrijf. Een nauwkeuriger berekening levert waarschijnlijk een wat lagere geurbelasting op. Daarnaast zal het in een aantal gevallen gaan om historische situaties; situaties die al ontstaan zijn voor de intrede van de Wet geurhinder en veehouderij
-

Bijdrage nertsenhouderij aan achtergrondbelasting

In Overbetuwe zijn (nog) 5 bedrijven met nertsen gevestigd, bedrijven van aanzienlijke omvang. Om een indicatie te krijgen van de bijdrage van de nertsenhouderij aan de cumulatieve geurbelasting, is een emissiefactor toegekend. De emissiefactor voor nertsen (4,9 Ou per fokmoer) is verkregen uit het WUR rapport 340 Fijnstofemissie uit stallen: nertsen, januari 2011.

Op onderstaande kaart, tevens opgenomen als bijlage D is de indicatieve achtergrondbelasting voor geurhinder weergegeven indien er aan nertsen een emissiefactor van 4,9 Ou/fokmoer wordt toegekend. Hoewel de achtergrondbelasting lokaal toeneemt is er sprake van slechts een gering verslechtering. Slechts 2 objecten meer krijgen een beoordeling “matig” of lager. De berekende kans op geurhinder vertoont een geringe stijging, van 2,9% naar 3,1%.

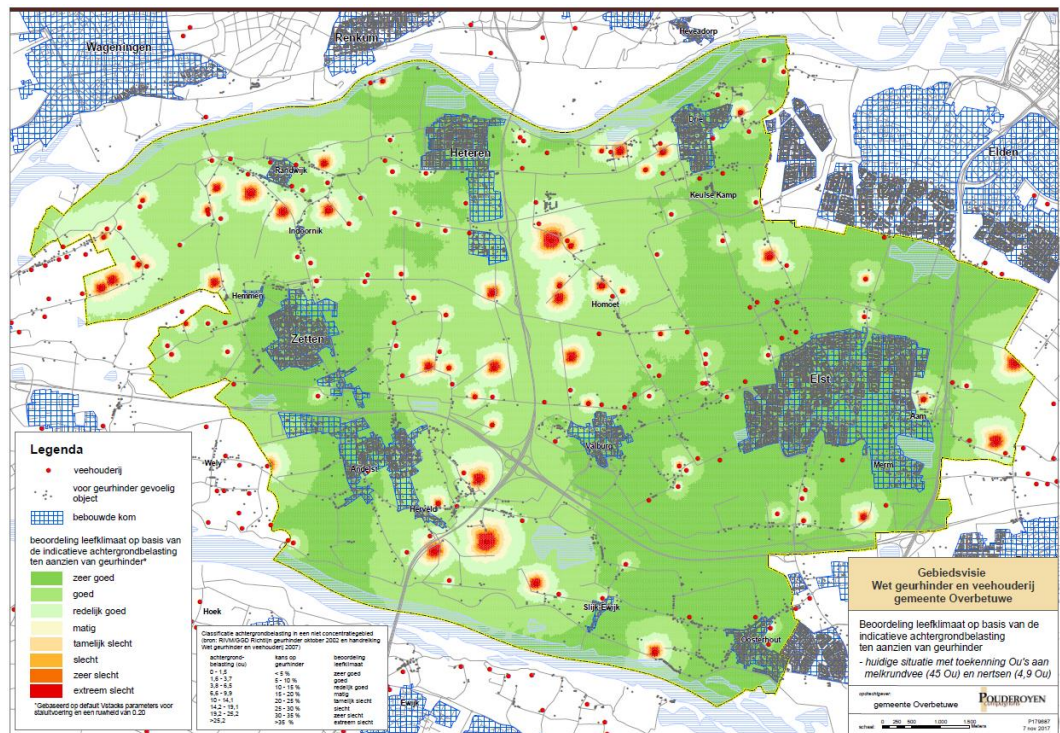

Figuur 6 Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting geurhinder; huidige situatie vergund met toekenning Ou's aan nertsen

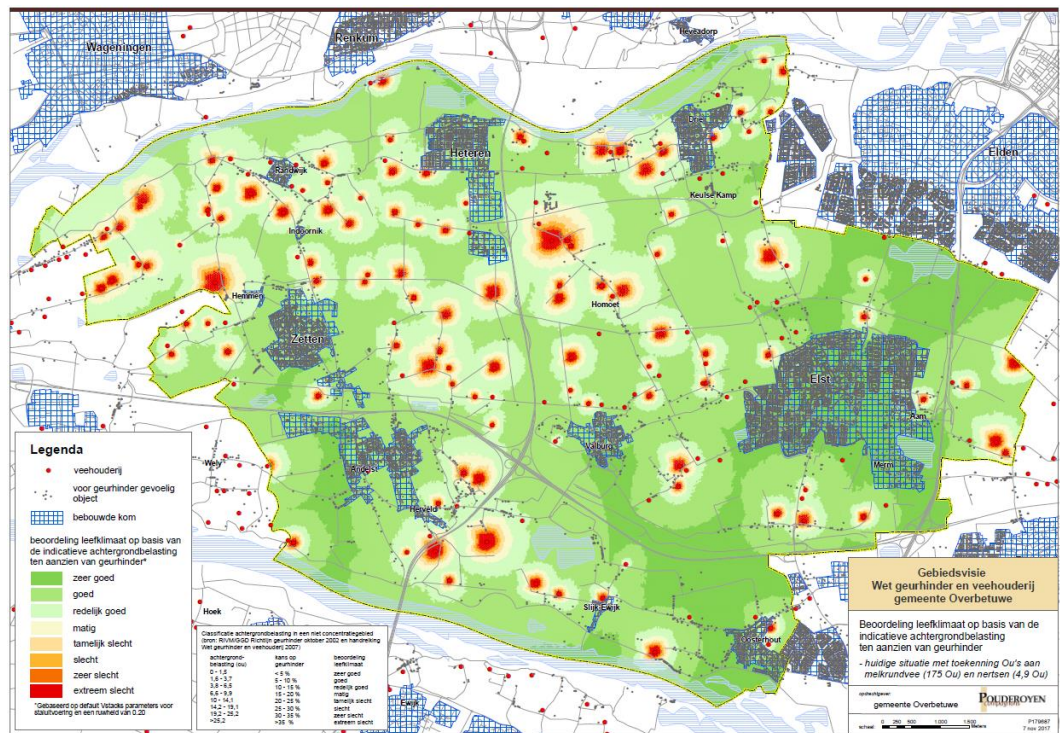
Bijdrage melkveehouderij aan de achtergrondbelasting

Ook voor melkvee is op landelijk niveau geen geuremissiefactor vastgesteld. Melkveehouderijen worden normaliter dan ook niet meegenomen in de berekening van de cumulatieve geurbelasting.

Een groot deel van de veehouderijen in de gemeente Overbetuwe betreft melkveehouderijen. Voor een indicatie van de bijdrage van dit type veehouderij aan de geurbelasting in Overbetuwe kan ook aan melkrundvee een emissiefactor worden toegekend. In verschillende rapporten van de WUR worden (gemeten) geuremissies gemeld voor melkrundvee, deze lopen uiteen van 45 tot 175 Ou. Omdat de waarde voor de geuremissies een grote spreiding vertoont en er tot op heden geen factor werkelijk is vastgesteld is in dit onderzoek gekozen om met een bandbreedte te werken. Daarbij is de geuremissie van melkveehouderijen bepaald op basis van zowel 45 Ou als 175 Ou per melk- en kalfkoe. Vervolgens is de achtergrondbelasting en de maximale voorgrondbelasting voor Overbetuwe opnieuw berekend met medeneming van de Ou's van melkrundvee. Op onderstaande kaarten, tevens opgenomen in bijlage E en F, is de aldus berekende achtergrondbelasting voor de beide emissievarianten weergegeven. Bij deze indicatieve beoordeling van de invloed van melkveehouderijen op het leefklimaat, is geen rekening gehouden met een (vermoed) verschil in hedonische waarde voor geuremissie van koeien in vergelijking met bijvoorbeeld varkens of kippen. De odourunits zeggen iets over de concentratie geurstoffen, de hedonische waarde bepaald (mede) hoe onaangenaam de geur gevonden wordt en of er sprake is van hinder.

Figuur 7: Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder: huidige situatie met toekenning geurnormen aan nertsen en melkrundvee (45 Ou)

Figuur 8: Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder: huidige situatie met toekenning geurnormen aan nertsen en melkrundvee (175 Ou)

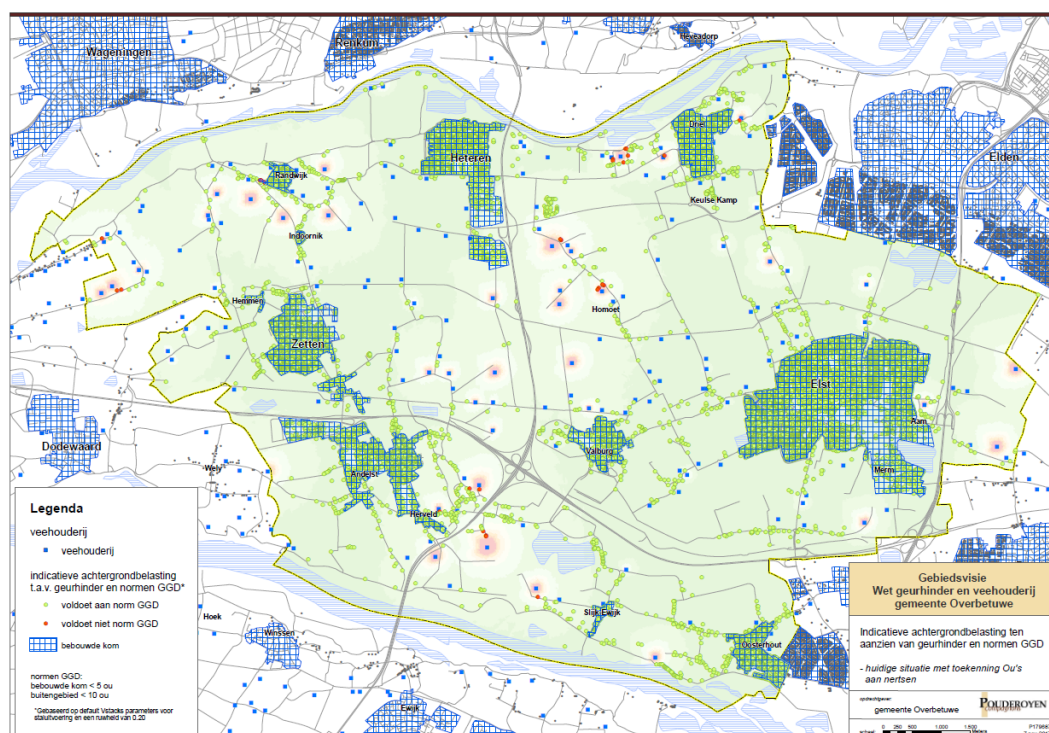
De kaarten en de gegevens in tabel 6 laten de beoordeling leefklimaat zien als er Ou's aan melkrundvee worden toegekend, evenals aan nertsen. Als er uitgegaan wordt van 45 Ou per melkkoe zijn er 101 objecten met een beoordeling "matig" of lager in Overbetuwe i.p.v. 74. Als er uitgegaan wordt van 175 Ou per melkkoe zijn geldt dat voor 466 voor geurhinder gevoelige objecten. In het laatste geval neemt ook het aantal objecten met een beoordeling "slecht" of lager toe, van 12 naar 68. De kans op geurhinder neemt toe van 2,9% naar 3,9% in het geval er uitgegaan wordt van 45 Ou per melkkoe en naar 6,3% indien er uitgegaan wordt van 175 Ou per melkkoe.

Als er geuremissiefactoren aan melkrundvee toegekend worden is het beeld dat de situatie voor wat betreft de achtergrondbelasting overwegend nog steeds goed te noemen is. In de hier gehanteerde bandbreedte is bij een lage waarde voor de geuremissie van melkkoeien is nauwelijks sprake van een verslechtering. Bij een hoge geuremissiefactor laat het beeld weliswaar een verslechtering zien, maar ook hier blijft de verslechtering beperkt, mede doordat er sprake is van een verspreide liggen van bedrijven, weinig clustering en slechts een beperkt aantal bedrijven in de nabijheid van bebouwde kommen gelegen zijn.

Daarnaast is de waarde toegekend aan een individuele koe weliswaar hoog (hoger dan de factor voor een traditioneel gehuisvest vleesvarken van 23 Ou bijvoorbeeld), maar de dieren aantallen zijn veel lager dan de in de intensieve veehouderij gebruikelijke dieren aantallen.

Achtergrondbelasting in relatie tot adviesnormen GGD

Op onderstaande afbeelding is de indicatieve achtergrondbelasting (intensieve veehouderij) op geurgevoelige objecten in Overbetuwe vergeleken met de adviesnormen m.b.t. de cumulatieve belasting van de GGD; 5 Ou (cumulatief) voor objecten binnen de bebouwde kom en 10 Ou (cumulatief) voor objecten in het buitengebied. De kaart is tevens opgenomen als bijlage G van dit rapport.

Figuur 9: Indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder en normen GGD: huidige situatie met toekenning geurnormen aan nertsen.

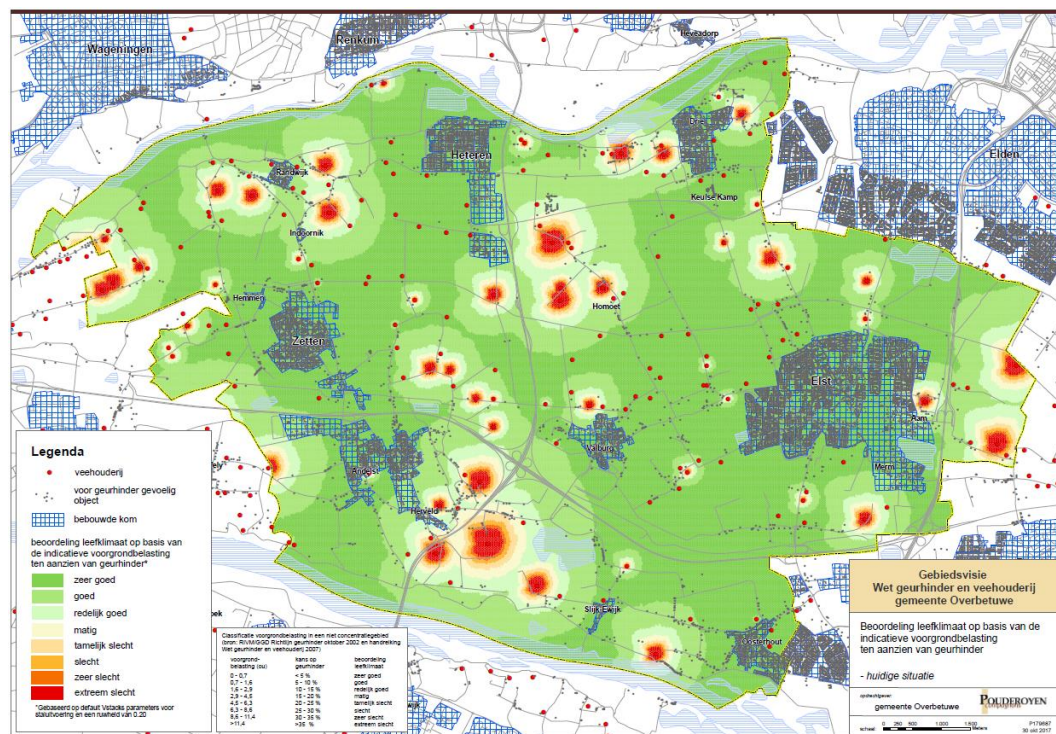
Het door de GGD gehanteerde toetsingskader wijkt slechts in beperkte mate af van de landelijke normen voor niet-concentratiegebieden, zoals de gemeente Overbetuwe. Objecten waar de geurbelasting groter is dan de GGD norm, voldoen in zijn algemeenheid ook niet aan de landelijke normen (zie kaart bijlage H). Voor 32 objecten is de indicatieve geurbelasting hoger dan de door de GGD voorgestelde norm.

4.4. Huidige situatie voorgrondbelasting

Huidige voorgrondbelasting intensieve veehouderijen

Indien sprake is van cumulatie van geur is doorgaans de achtergrondbelasting maatgevend voor het beoordelen van het leefklimaat. De geurhinder in de gemeente Overbetuwe wordt echter niet tot nauwelijks door cumulatie van geur van verschillende veehouderijen te samen bepaald. De voorgrondbelasting is in de gemeente Overbetuwe daarom maatgevend voor de beoordeling van het leefklimaat. Omwonenden van veehouderijen worden, uitgaande van de resultaten van de modelberekeningen, vooral mogelijk gehinderd door 1 veehouderij en niet of in mindere mate door de cumulatie van geur uit stallen van meerdere veehouderijen samen.

De beoordeling van het huidige leefklimaat op basis van de indicatieve voorgrondbelasting ten aanzien van geur is weergegeven in onderstaande afbeelding. De kaart is tevens opgenomen als bijlage B van dit rapport.

Figuur 10: Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve voorgrondbelasting ten aanzien van geurhinder: huidige situatie

In onderstaande tabel is voor alle geurgevoelige objecten in de gemeente Overbetuwe de beoordeling van het leefklimaat op basis van de indicatieve voorgrondgrondbelasting weergegeven.

bebouwde kom beoordeling leefklimaat	huidige situatie vergund	huidige situatie vergund met nertsen	huidige situatie vergund met rundvee (45 Ou) en nertsen	huidige situatie vergund met rundvee (175 Ou) en nertsen
zeer goed	16327	16326	15494	9562
goed	3216	3009	3657	7990
redelijk goed	388	580	727	1732
matig	31	44	73	425
tamelijk slecht	0	3	8	129
slecht	0	0	3	54
zeer slecht	0	0	0	41
extreem slecht	0	0	0	29
gehinderden	681	697	778	1238
kans op geurhinder	3,4%	3,5%	3,9%	6,2%
buitengebied beoordeling leefklimaat				
zeer goed	705	696	523	121
goed	313	297	384	538
redelijk goed	211	203	232	281

matig	113	137	169	206
tamelijk slecht	39	46	58	115
slecht	39	40	48	92
zeer slecht	13	14	17	39
extreem slecht	15	15	17	56
gehinderden	120	124	142	202
kans op geurhinder	8,3%	8,6%	9,8%	13,9%
totaal gehinderden	802	821	921	1440
totaal kans op geurhinder	3,7%	3,8%	4,3%	6,7%

Tabel 7: Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder. Aantal gehinderden is bepaald door sommering van de hinderkansen per object. Totale kans op geurhinder is bepaald door het aantal gehinderden te delen

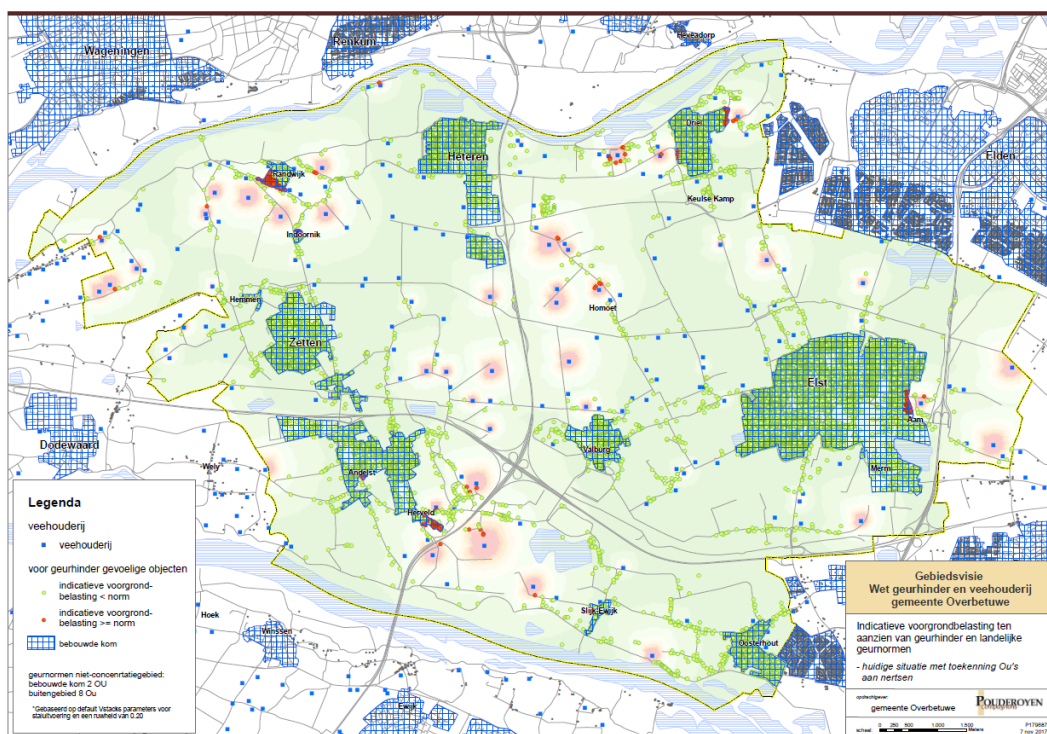
Voor 250 geurgevoelige objecten in de gemeente Overbetuwe is sprake van een beoordeling van het leefklimaat ten aanzien van geur van “matig” of slechter. Dit is 1,2% van het totaal aantal geurgevoelige objecten in de gemeente Overbetuwe. Het merendeel van de objecten is gelegen in het buitengebied.

Als er wederom Ou's worden toegekend aan nertsen gaat het om 299 objecten of 1,4% van alle voor geurhinder gevoelige objecten. De kans op geurhinder (3,7% of 3,8%) is in beide situaties vergelijkbaar.

De kans op geurhinder (getotaliseerd voor de hele gemeente) is overigens maar beperkt hoger bij vergelijking van de beoordeling op basis van de voorgrondbelasting (3,8%) ten opzichte van de beoordeling op basis van de achtergrondbelasting (3,1%).

Voorgrondbelasting intensieve veehouderijen in relatie tot de geurnormen

De huidige indicatieve voorgrondbelasting op geurgevoelige objecten in relatie tot de landelijke normen is weergegeven in onderstaande afbeelding. De kaart is tevens opgenomen als bijlage H van dit rapport. Op deze kaart is (indicatief) weergegeven in welke situaties de geurbelasting door intensieve veehouderijen op voor geurhinder gevoelige objecten hoger is dan de huidige (wettelijke) geurnormen in Overbetuwe.

Figuur 11: Indicatieve voorgrondbelasting ten aanzien van geurhinder en landelijke geurnormen: huidige situatie met toekenning Ou's aan nertsen

De kaart laat zien dat op enkele randen van bebouwde kommen sprake is van een overbelaste situatie, hier gedefinieerd als overschrijding van de landelijke geurnorm (2 Ou voor de bebouwde kom, 8 Ou voor het buitengebied). Ook in het buitengebied is dat slechts op enkele plaatsen het geval. Voor het merendeel van de gevallen zal er sprake zijn van historisch gegroeide situaties waar vergunning is verleend voor invoering van huidige wettelijke normen, die dateren uit 2007. De regelgeving van voor 2007 was gemiddeld genomen soepeler.

Verder moet worden opgemerkt dat de indicatieve voorgrondbelasting is berekend op basis van zogenaamde default parameters. De emissie van een veehouderij op geurgevoelige objecten op basis van exacte parameters, zal hiervan kunnen afwijken.

4.5. Conclusies huidige geurbelasting

In Overbetuwe zijn zo'n 250-300 woningen (1-1,5% van het totaal aantal woningen in de gemeente Overbetuwe) waar de berekende geurbelasting uit stallen van de nabijgelegen intensieve veehouderij leidt tot een beoordeling van een matig of slecht woonklimaat. Hierbij is uitgegaan van de vergunningen (inventarisatie najaar 2017) en de relatie tussen geurbelasting en hinder zoals die voor een gebied als Overbetuwe in de toelichting bij de wet is beschreven (op basis van onderzoek uit 2001). Die relatie tussen geurbelasting en hinder voor de voorgrondbelasting (geur van de meest nabij gelegen veehouderij) ligt dicht bij de relatie die de GGD en IRAS in haar onderzoek naar de ervaren overlast in Noord-Brabant en Limburg uit 2014 vonden.

Voor melkvee is geen geuremissiefactor vastgesteld, de regelgeving werkt met vaste afstanden. Op basis van enkele metingen van de WUR is in dit onderzoek een schatting gemaakt van de bandbreedte van de geurbelasting van melkveehouderijen. Ingeschat is

dat er bij een lage geuremissiefactor voor melkvee slechts in geringe mate sprake is van een verslechtering van de beoordeling van de geursituatie. Indien er een hoge geuremissiewaarde aan melkvee gekoppeld wordt leidt dat tot een slechtere beoordeling van de geursituatie, maar het effect blijft beperkt. Ongeveer twee keer zoveel objecten krijgen een beoordeling “matig” of lager voor de achtergrondbelasting. Hoe de relatie ligt tussen de berekende geurbelasting en de kans op hinder is voor melkveehouderijen op dit moment lastig te bepalen.

Op het totaal aantal woningen in Overbetuwe zijn de aantal hoger belaste woningen beperkt, zeker in vergelijking met de situatie in vee-dichte gebieden in de concentratiegebieden. Maar voor inwoners die last ervaren van geur gelden dergelijke statistieken niet. Omwonenden van veehouderijen die wonen op locaties met een hoge (voorgond) geurbelasting ervaren mogelijk een geurbelasting die kan leiden tot hinder en daaraan gerelateerde (gezondheids)klachten.

De verklaring voor deze hoger belaste situaties, hoger dan de standaard wettelijke normen, is deels gelegen in de begrenzing van de bebouwde kom. Een deel van de woningen zal ten tijde van de vergunningverlening als onderdeel van buitengebied beschouwd zijn, met daaraan gekoppeld een soepelere “norm”. Daarnaast kan in een aantal gevallen sprake zijn van historisch gegroeide situaties waar vergunning is verleend voor invoering van de Wgv en de huidige wettelijke normen, die dateren uit 2007.

Daar waar er sprake is van een overbelaste situatie, een belasting hoger dan de wettelijke norm, zal dit beperkingen kunnen opleveren voor veehouderijen die willen uitbreiden. Bij uitbreiding in dieraantallen zal de geuremissie moeten dalen door het nemen van maatregelen voor de bestaande veestapel. De helft van de daling in geurbelasting mag dan gebruikt worden voor uitbreiding van de veestapel. Voor slechts een beperkt aantal bedrijven is dat het geval.

4.6. Mogelijke ontwikkeling geurbelasting

Inleiding

In het bestemmingsplan buitengebied Overbetuwe en in enkele van de verschillende deelbestemmingsplannen wordt aan de intensieve veehouderij onder voorwaarden ruimte geboden voor ontwikkeling. Door groei van bedrijven kan de geursituatie verslechteren. Daarnaast hebben een aantal veehouders uit de gemeente aangegeven op termijn (2020) te zullen stoppen, als deelnemer van de stoppersregeling in het kader van het Actieplan Ammoniak.

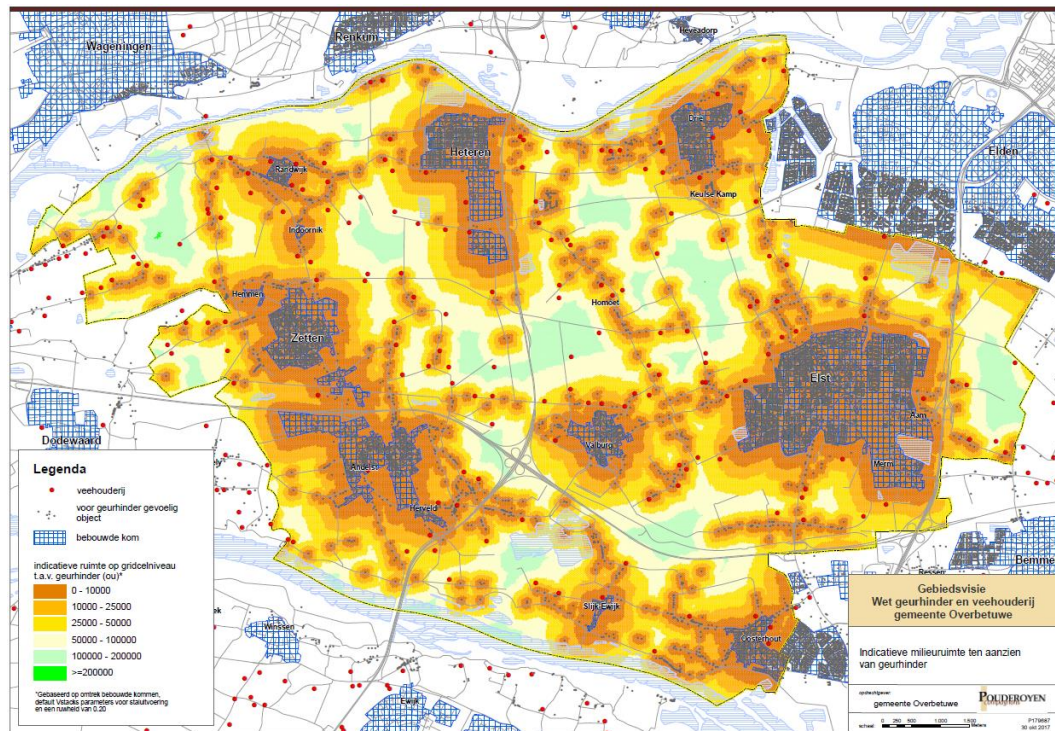
Het mogelijke effect van toekomstige ontwikkelingen op de geursituatie is getoetst in twee scenario's, een trendmatig scenario en een maximaal groei scenario. Het eerste scenario gaat uit van een groei- en krimp vergelijkbaar met de ontwikkeling in het verleden en verwachting t.a.v. de ontwikkeling van de veehouderij in de toekomst. Het scenario gaat er van uit dat kleine bedrijven gaan stoppen en grotere doorgroeien met een trendmatig groeipercentage.

In het tweede scenario is gekozen voor een meer gemaximaliseerde groei. Daarbij is er vanuit gegaan dat bestaande grotere intensieve veehouderijen kunnen groeien tot wat maximaal mogelijk is binnen de randvoorwaarden. De nertsenhouderijen schakelen in dit scenario om tot een varkenshouderij van minimaal een vergelijkbare economische omvang als het huidige nertsenbedrijf en groeien door indien mogelijk.

In beide scenario's is rekening gehouden met de milieuruimte ten aanzien van geurhinder (uitgaande van de vaste wettelijke waarden) en de planologische mogelijkheden op basis van het gemeentelijk (bestemmingsplan) en provinciaal beleid. In beide scenario's is er vanuit gegaan dat de deelnemers aan de stoppersregeling stoppen met de iv-tak van hun bedrijf. Er zijn 7 bedrijven die als deelnemer aan de stoppersregeling bekend zijn (aangegeven door ODRA). Zij zijn samen goed voor ongeveer 7% van de geuremissie in Overbetuwe. Het zijn overwegend bedrijven die stoppen met (een vrij bescheiden tak) varkens.

De scenario's gaan uit van groei tot maximaal de milieuruimte ten aanzien van geurhinder. Bedrijven die nu al een geurbelasting op objecten veroorzaken welke hoger is dan de geurnorm kunnen in principe ook nog uitbreiden, mist ze de geurbelasting terugbrengen. De helft van de daling in geurbelasting mag dan voor uitbreiding in de veestapel gebruikt worden (50% regeling). De geurbelasting op objecten kan daarmee dalen bij uitbreiding van veehouderijen. Dit (geurbelasting verlagend) effect is in de hier onderzochte scenario's niet meegenomen.

Op onderstaande kaart, tevens opgenomen in bijlage I is de indicatieve milieuruimte ten aanzien van geurhinder op gebiedsniveau weergegeven.

Figuur 12: Indicatieve milieuruimte ten aanzien van geurhinder

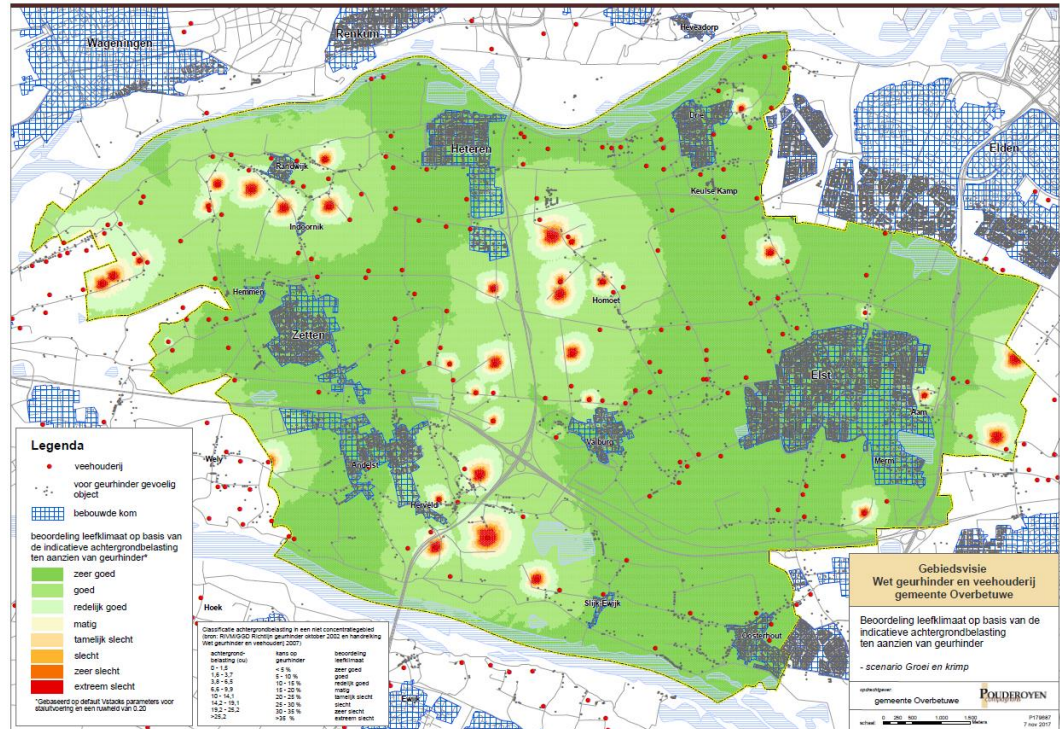
Effecten bij een ontwikkeling “groei en krimp”: trendmatig scenario

Het landelijke beeld is dat grote bedrijven binnen de bestaande kaders verder zullen groeien en dat kleinere veehouderijen zullen stoppen. In het scenario “groei en krimp” is op basis van deze uitgangspunten de verwachte autonome ontwikkeling geschetst van de geurbelasting in Overbetuwe.

Het scenario is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Veehouderijen die aangegeven hebben dat ze stoppen (7 stuks) in het kader van ammoniak actieplan (BOP), stoppen;
- Veehouderijen met een iv-tak welke niet voldoet aan Besluit emissiearme huisvesting stoppen met de iv-tak
- Veehouderijen met minder dan 40 Nge iv, stoppen met iv;
- Veehouderijen met een tak intensieve veehouderij tussen 40 en 100 Nge blijven gelijk
- Bedrijven die planmatig in omvang begrensd zijn op de huidige omvang, blijven gelijk (het betreft veehouderijen in enkele deelbestemmingsplannen);
- De geuremissie van nertsenhouderijen is meegenomen in analyse, omvang emissie blijft gelijk;
- De overige veehouderijen, met een tak iv van 100 Nge of meer, zijn potentiële groeiers die als volgt zijn onderverdeeld:
 - Veehouderijen met geen of nauwelijks beschikbare milieuruimte ten aanzien van geurhinder (<2000 Ou) blijven zoals ze zijn;
 - De overige veehouderijen groeien maximaal 15% in omvang, in hetzelfde type intensieve veehouderij als bestaand. Bedrijven groeien maximaal tot wat de milieuruimte ten aanzien van geurhinder toelaat. Bedrijven groeien tot maximaal 400 Nge, e.g. 200 Nge per hectare bouwblok en een bouwblok van 2 hectare.

De verwachte ontwikkeling van de geurbelasting op basis van het scenario “groei en krimp” leidt tot een beoordeling van het leefklimaat voor de achtergrondbelasting die is weergegeven in onderstaande afbeelding. De kaart is tevens opgenomen in bijlage J van dit rapport.

Figuur 13: Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder: scenario Groei en krimp

In tabel 8 en 9 is voor alle geurgevoelige objecten in de gemeente Overbetuwe de beoordeling van het leefklimaat op basis van respectievelijk de achtergrond- en voorgrondbelasting weergegeven. De kaart en de tabellen laten voor het trendmatig scenario (groei en krimp) een verbetering van de geurbelasting op geurgevoelige objecten zien ten opzichte van de huidige situatie.

bebouwde kom beoordeling leefklimaat	huidige situatie vergund	huidige situatie vergund met nertsen	scenario groei en krimp	scenario groei
zeer goed	18005	17479	18074	16687
goed	1944	2450	1860	3055
redelijk goed	13	33	28	220
matig	0	0	0	0
tamelijk slecht	0	0	0	0
slecht	0	0	0	0
zeer slecht	0	0	0	0
extreem slecht	0	0	0	0
gehinderden	540	578	519	589

kans op geurhinder	2,7%	2,9%	2,6%	2,9%
buitengebied beoordeling leefklimaat				
zeer goed	873	832	951	734
goed	393	383	311	440
redelijk goed	110	159	133	189
matig	48	50	37	62
tamelijk slecht	12	12	5	10
slecht	9	9	9	11
zeer slecht	1	1	1	1
extreem slecht	2	2	1	1
gehinderden	82	88	74	93
kans op geurhinder	5,7%	6,0%	5,1%	6,4%
totaal gehinderden	623	665	593	682
totaal kans op geurhinder	2,9%	3,1%	2,8%	3,2%

Tabel 8: Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder, scenario onderzoek, Het aantal gehinderden is bepaald door somming van de hinderkansen per object. Totale kans op geurhinder is bepaald door het aantal gehinderden te delen door het aantal objecten.

bebouwde kom beoordeling leefklimaat	huidige situatie vergund	huidige situatie vergund met nertsen	scenario groei en krimp	scenario groei
zeer goed	16327	16326	17408	16348
goed	3216	3009	2033	3058
redelijk goed	388	580	479	514
matig	31	44	39	39
tamelijk slecht	0	3	3	3
slecht	0	0	0	0
zeer slecht	0	0	0	0
extreem slecht	0	0	0	0
gehinderden	681	697	635	717
kans op geurhinder	3,4%	3,5%	3,2%	3,6%
buitengebied beoordeling leefklimaat				
zeer goed	705	696	890	646
goed	313	297	197	376
redelijk goed	211	203	154	203
matig	113	137	124	118
tamelijk slecht	39	46	31	36
slecht	39	40	33	51
zeer slecht	13	14	7	6

extreem slecht	15	15	12	12
gehinderden	120	124	102	123
kans op geurhinder	8,3%	8,6%	7,1%	8,5%
totaal gehinderden	802	821	737	840
totaal kans op geurhinder	3,7%	3,8%	3,4%	3,9%

Tabel 9: Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder, scenario onderzoek. Aantal gehinderden is bepaald door sommering van de hinderkansen per object. Totale kans op geurhinder is bepaald door het aantal gehinderden te delen

Het aantal geurgevoelige objecten met een beoordeling van het leefklimaat van “matig” of minder neemt af met respectievelijk 28% (van 74 naar 53 geurgevoelige objecten op basis van de indicatieve achtergrondbelasting) dan wel 17% (van 299 naar 249 geurgevoelige objecten op basis van de indicatieve voorgrondbelasting).

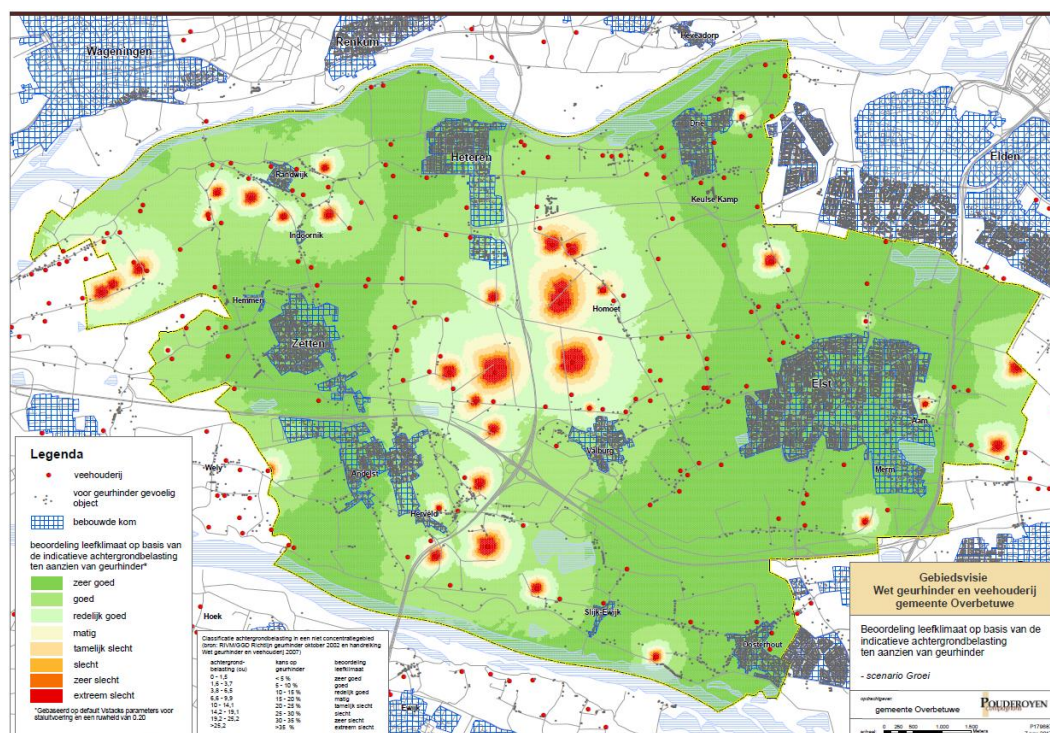
De verwachting is daarmee dat de geursituatie in de gemeente Overbetuwe, bij een op het verleden gebaseerde trendmatige ontwikkeling, licht zal verbeteren.

Effecten van een groeiscenario

In het groeiscenario groeien de iv-bedrijven maximaal, binnen de bestaande milieuruimte. Dit scenario is te zien als een realistische benadering van een worst-case scenario. Daarbij is uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

- Veehouderijbedrijven met een tak intensieve veehouderij welke niet voldoet Besluit emissiearme huisvesting en kleiner dan 70 Nge stoppen met de tak intensieve veehouderij.
- Veehouderijbedrijven met een tak intensieve veehouderij kleiner dan 40 Nge stoppen met de tak intensieve veehouderij.
- Veehouderijbedrijven met een tak intensieve veehouderij, welke wel voldoet aan Besluit huisvesting met een omvang van 40 tot 70 Nge blijven gelijk.
- Bedrijven die planmatig in omvang begrensd zijn op de huidige omvang blijven gelijk (het betreft veehouderijen in enkele deelbestemmingsplannen).
- Nertsenbedrijven schakelen om naar een varkensbedrijf met een vergelijkbare economische omvang en worden als mogelijke groeier meegenomen.
- Overige bedrijven (dus met een tak intensieve veehouderij van 70+ Nge) zijn potentiële groeiers, die als volgt zijn onderverdeeld:
 - Veehouderijen met geen of nauwelijks beschikbare milieuruimte ten aanzien van geurhinder (<2000 Ou) blijven zoals ze zijn.
 - De overige veehouderijen groeien maximaal in omvang, in hetzelfde type intensieve veehouderij als bestaand (behalve de nertsenhouderij, die schakelen om naar varkens). Bedrijven groeien maximaal tot wat de milieuruimte ten aanzien van geurhinder toelaat. Bedrijven groeien tot maximaal 600 Nge, i.e. 300 Nge per hectare op een bouwblok van maximaal 2 hectare.

De verwachte ontwikkeling van de geurbelasting op basis van het groeiscenario leidt tot een beoordeling van het leefklimaat die is weergegeven in onderstaande afbeelding. De kaart is tevens opgenomen in bijlage K van dit rapport.

Figuur 14: Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder: scenario Groei

In tabel 8 en 9 is voor alle geurgevoelige objecten in de gemeente Overbetuwe de beoordeling van het leefklimaat op basis van respectievelijk de achtergrond- en voorgrondbelasting weergegeven, ook voor het scenario “groei”.

De kaart en de tabellen laten een zien dat er, zo er al sprake is van een verhoging van de geurbelasting op geurgevoelige objecten ten opzichte van de huidige situatie, deze relatief beperkt is.

Het aantal geurgevoelige objecten met een beoordeling van het leefklimaat van “matig” of minder neemt toe met 15% (van 74 naar 85 geurgevoelige objecten op basis van de indicatieve achtergrondbelasting) dan wel daalt met 11% (van 299 naar 265 geurgevoelige objecten op basis van de indicatieve voorgrondbelasting).

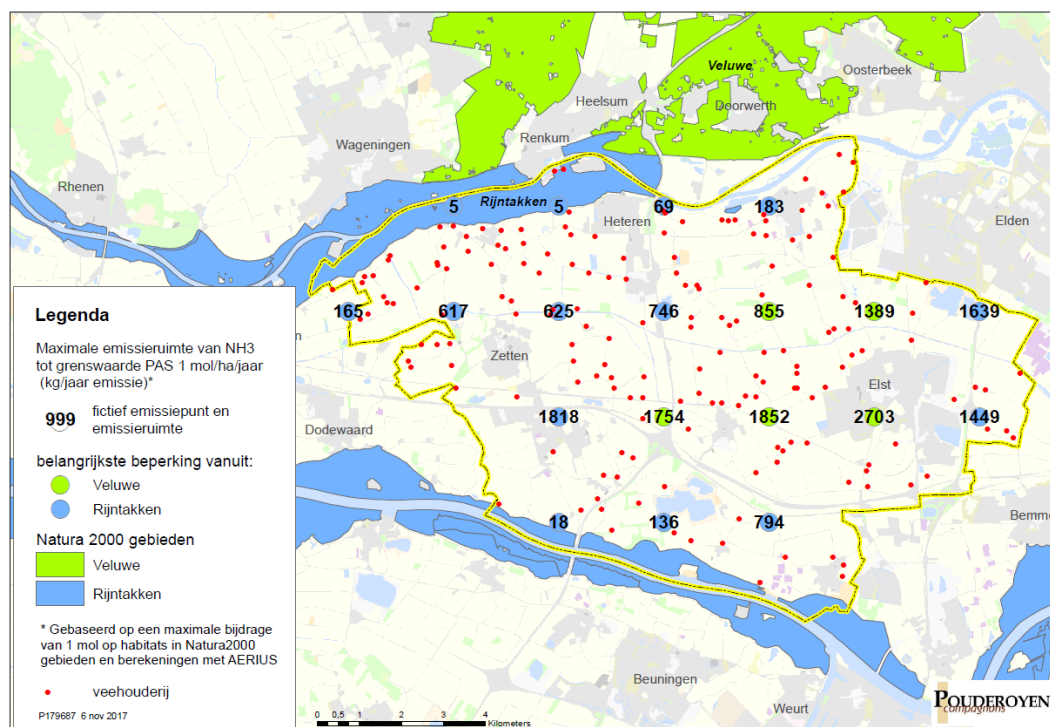
De meeste groei in dit scenario vindt plaats in het middengebied tussen Heteren, Valburg en Andelst. Dit komt vooral voor rekening van de nertsenbedrijven die scenariomatig omschakelen naar een varkenshouderij en doorgroeien tot de gestelde maxima. Omdat er slechts weinig voor geurhinder gevoelige objecten in het gebied liggen en de afstand tot woonkernen relatief groot is, is er slechts sprake van een gering effect. Het negatieve effect wordt deels teniet gedaan door verbetering van de situatie in de omgeving van Driel. Vanwege de verspreide ligging van bedrijven in Overbetuwe is er in de huidige situatie weinig sprake van cumulatie van geur (achtergrondbelasting). Ook bij de worstcase invulling van het groeiscenario is dat het geval, want nieuwvestiging is niet mogelijk/toegestaan. De voorgrondnormen zijn daarmee niet enkel bepalend voor de voorgrondbelasting, maar ook voor de achtergrondbelasting c.q. kans op hinder.

4.7. Overige aspecten die relevant zijn voor de ontwikkeling geurbelasting

Natura 2000

Veehouderijen die uit willen breiden hebben te maken met de beperkingen die voortkomen uit de PAS, omdat er sprake kan zijn van depositie van stikstof op Natura 2000 gebieden door stalemissies van ammoniak. Overbetuwe wordt begrensd door de Rijn en de Waal, twee rivieren waarvan grote delen (en de oevers) opgenomen zijn in Natura 2000 gebied Rijntakken. Daarnaast ligt Overbetuwe op geringe afstand van de grenzen van Natura 2000 gebied de Veluwe. Zoals in hoofdstuk 2 beschreven kan de PAS ontwikkelingsruimte bieden ten aanzien van de depositie van stikstof ("zolang de voorraad strekt") en gelden daarbij grenswaarden.

In onderstaande figuur is weergegeven wat de ontwikkelingsruimte (in NH₃ emissie) is op een aantal indicatieve punten in Overbetuwe bij een grenswaarde van 1 mol, de drempelwaarde voor het kunnen volstaan met een melding. Zoals te zien is kan de depositie van stikstof op Natura 2000 gebieden beperkend werken op de groeimogelijkheden van bedrijven in Overbetuwe, met name in de nabijheid van de Rijn, de Waal en de Veluwe. Op de kaart is de ontwikkelruimte weergegeven bij een grenswaarde van 1 mol depositie. Bedrijven kunnen maximaal 3 mol depositieruimte krijgen per plan periode, dat betekent dat er maximaal 3 keer de hoeveelheid aangevraagd kan worden die op onderstaande figuur is opgenomen, voor zover de ontwikkelingsruimte beschikbaar is. Is er niet langer ontwikkelingsruimte beschikbaar dan daalt de depositiegrens tot 0,05 mol/ha/jaar. Dat betekent dat er 20 keer zo weinig ruimte voor ontwikkeling is dan aangegeven op de kaart. Grotere ontwikkelingen bij bedrijven met een aanzienlijke verhoging van de stikstofemissie zijn dan niet mogelijk.

Figuur 15: Maximale emissieruimte NH3 tot grenswaarde PAS van 1 mol/ha/jaar depositie in kg NH3/jaar emissie. Gebaseerd op AERIUS berekeningen

De ligging ten opzichte van de Natura 2000 gebieden en de beschikbaarheid van ontwikkelingsruimte in het kader van de PAS kunnen dus een rem zetten op de groei van veehouderijbedrijven in Overbetuwe. In de ontwikkelsenario's is dit niet meegenomen als beperking.

Werkelijk gehouden dierenaantallen

In de analyse is uitgegaan van de vergunde/gemelde dierenaantallen. Het aantal dieren dat in werkelijkheid gehouden wordt is in het algemeen lager. In onderstaande tabel zijn de vergunde/gemelde dierenaantallen vergeleken met de dierenaantallen zoals opgegeven door bedrijven in Overbetuwe in de jaarlijks in te vullen gecombineerde opgave (mei telling gegevens van CBS).

soort	CBS 2016 dieraantal	vergund dieraantal	bezetting	vergund NGE	CBS 2016 NGE	vergund Ou	CBS 2016 Ou
Melk- en kalfkoeien (>= 2 jaar)	5584	8525	66%	10256	6718	0	0
Jongvee voor de melkveehouderij	4624	6086	76%	1547	1175	0	0
Vleeskalveren	496	2415	21%	360	74	66773	13714
Overige koeien, stieren	212	428	50%	210	104	0	0
Schapen	3486	2467	141%	131	185	19243	27191
Melkgeiten	4193	8009	52%	874	458	150570	78829
Overige geiten	1545	2645	58%	123	72	24150	14107

Biggen	4723	5935	80%	258	205	41761	33233
Fokvarkens	1328	1620	82%	424	348	31539	25854
Vleesvarkens	9669	13416	72%	585	422	241862	174312
Leghennen en ouderdieren	257899	242465	106%	500	532	64998	69135
Vleeskuikens en ouderdieren	415654	470550	88%	1068	943	169144	149411
Kalkoenen	0	19200	0%	110	0	29508	0
Slachteenden	0	31500	0%	92	0	15435	0
Edelpelsdieren	18455	27098	68%	1508	1027	0	0
Konijnen	0	42	0%	2	0	0	0
Paarden en pony's	487	1260	39%	1696	656	0	0
totaal				19744	12918	854983	585786
bezetting %					65%		69%

Tabel 10: aantal dieren volgens vergunningen/meldingen en werkelijk gehouden aantal dieren volgens het CBS

Uit de tabel blijkt dat ongeveer 69% van de vergunde Nge's ook daadwerkelijk aanwezig waren in 2016 en 65% van de Ou's. De bezetting bij rundvee is in het algemeen wat lager dan de bezetting bij varkens en kippen. In enkele gevallen zijn er meer dieren aanwezig dan vergund/gemeld. Een mogelijke verklaring daarvoor is het verschil in registratie (CBS op basis van hoofd adres ondernemer; vergunningsgegevens op basis van locatie inrichting).

In de RAV/Wgv is bij de emissiefactoren rekening gehouden met een onderbezetting van 5-10%. Dat betekent dat van de vergunde Ou's er 70 tot 75% aanwezig is en dat de geuremissie in de huidige situatie in werkelijkheid 25 tot 30% lager is die waar in dit onderzoek mee gerekend is. De berekende geurhinder zal dus ook aanmerkelijk lager zijn dan hier gepresenteerd. Let wel: dit is een gemeente brede waarde en het is niet bekend waar er sprake is van een lagere geuremissie c.q. belasting.

4.8. Conclusies mogelijke ontwikkelingen geurbelasting

In Overbetuwe zijn er nu een kleine 300 woningen waar de berekende geurbelasting uit stallen van de nabijgelegen intensieve veehouderij leidt tot een beoordeling van een matig of slecht woonklimaat. Het landelijke beeld is dat grote bedrijven verder zullen groeien en dat kleinere veehouderijen zullen stoppen. Bij een dergelijke ontwikkeling daalt het aantal hoger belaste woningen (voorgroenbelasting) met circa 17%. Als er uitgegaan wordt van een ruime groei van de intensieve veehouderij, binnen de kaders die daarvoor nu gelden en omschakeling van nertsenhouders naar varkenshouders, dan zal het aantal hoger belaste woningen ongeveer gelijk blijven.

Het ligt in de lijn der verwachting dat de geurbelasting per saldo zal dalen. De gemeente kan overwegen om door een aanscherping van geurnormen, in combinatie met flankerend beleid, bij ontwikkeling van veehouderijen extra te sturen op een afname van

de geurbelasting op nu al overbelaste woningen. Of om zo een extra borging tegen een ongewenste toename van de geurbelasting te scheppen.

Gezien de verwachte ontwikkeling en de aanstaande stelselherziening (Omgevingswet) kan de gemeente hierbij wachten op de aanpassing van dat wettelijk instrumentarium, waarbij er naar verwachting meer mogelijkheden zullen zijn voor een maatwerkbenadering dan nu, met de huidige regelgeving mogelijk is. Dat betreft vooral extra afwegingsruimte bij ontwikkeling van veehouderijen. Zie hiervoor de resultaten van de evaluatie van de geurregelgeving en de uitgangspunten van de Omgevingswet (meer afwegingsruimte voor gemeenten)

Daarnaast kan de gemeente nu via de ruimtelijke ordening, en later ook via het gemeentelijk omgevingsplan, sturing geven aan het verminderen van overbelaste situaties en het voorkomen van nieuwe overlast. Tegelijkertijd biedt de nieuwe wetgeving mogelijkheden om ontwikkelingen toe te staan die kunnen leiden tot nieuwe overlastsituaties.

Op basis van het wetsvoorstel “Invoeringswet Omgevingswet” (juli 2018) blijven lokale verordeningen zoals de geurverordening ook na de invoering van de Omgevingswet (voorzien in 2021) bestaan. Voor 1 januari 2029 dient een lokale geurverordening opgenomen te zijn in het gemeentelijke omgevingsplan.

4.9. Vaste afstanden grondgebonden bedrijven

Een groot deel van het totaal aantal veehouderijen in de gemeente Overbetuwe betreft melkveehouderijen (zie paragraaf 3.1). Voor deze en andere grondgebonden veehouderijen gelden vaste afstanden tot omliggende geurgevoelig objecten. De geldende vaste afstanden zorgen er enerzijds voor dat sommige veehouderijen beperkt kunnen worden in hun ontwikkeling. De afstand tussen een stal en een geurgevoelig object moet voldoen aan de minimum afstand. Voldoet de feitelijke afstand daar niet aan, dan is uitbreiding van de veehouderij niet mogelijk. Tenzij de afstand niet verder afneemt en het aantal dieren niet toeneemt. De vaste afstand is bedoeld om bescherming tegen (een toename) van geurhinder te bieden, maar wordt bij bepaalde situaties, waarbij de hinder beperkt is en blijft, ook als rigide gezien. Ook geldt dat onder de geldende wettelijke afstand, de mogelijkheden om bebouwing in de kernranden nabij veehouderijen verder te verdichten beperkter is dan wanneer de vaste afstand verkleind zou worden. Daar waar de hinder beperkt is en blijft, wordt een dergelijke belemmering ook als onnodig beperkend beschouwd.

Als er sprake is van een forse schaalvergroting van grondgebonden (melk)veehouderijen, kan de vaste afstand (vooral voor het buitengebied, 50 meter) te weinig bescherming bieden om overlast te voorkomen.

De wet biedt de mogelijkheid om de vaste afstanden voor grondgebonden veehouderijen aan te passen. Voor bedrijven zonder geuremissiefactor, zoals melkveebedrijven en maneges, gelden vaste afstanden van 100 en 50 meter voor respectievelijk objecten binnen en buiten de bebouwde kom. De Wgv stelt dat afwijking van deze afstanden mogelijk. Ze mogen verkleind worden (tot respectievelijk minimaal 50 meter voor de

bebouwde kom en minimaal 25 meter voor het buitengebied). De vaste afstanden kunnen ook worden vergroot.

In het bestemmingsplan buitengebied van de gemeente zijn er ruime ontwikkelingsmogelijkheden voor grondgebonden veehouderijen. Een bouwblok mag worden uitgebreid tot 2 hectare in grote delen van het buitengebied. Bij een verdere doorontwikkeling van grondgebonden veehouderijen in het “vrije” buitengebied zullen de vaste afstanden weinig sturend zijn. De bouwblokken zijn ruim of kunnen worden vergroot waardoor er aan de vaste afstanden voldaan kan worden. Aanpassingen van de vaste afstanden is hier vooral aan de orde door voor grotere grondgebonden melkveehouderijen een grotere afstand te overwegen.

In de kernranden (deels buitengebied, deels bebouwde kom) is een kleinere afstand te overwegen, om de gewenste menging van functies te kunnen behouden en ontwikkelingen niet onnodig te blokkeren. Maar daardoor kunnen er situaties ontstaan die leiden tot meer geurhinder: de ontwikkeling van grote grondgebonden veehouderijen op korte afstand van woningen. Daarom is het verstandig om de vaste afstand alleen te verkleinen als een ongewenste toename van de overlast kan worden voorkomen. De inschatting van de geurbelasting uit melkveehouderijen op basis van de huidige vergunningen en meldingen (zie paragraaf 3.3 bijdrage melkveehouderij aan de geurbelasting) laat zien dat als er geuremissiefactoren aan melkrundvee toegekend worden, de berekende achtergrondbelasting voor geurhinder kan toenemen. Maar het niveau is in hoge mate afhankelijk van de toegekende emissiefactor. Bij een lage factor is er sprake van slechts een gering effect. Uiteraard is het effect afhankelijk van het aantal melk- en kalfkoeien. Door de ruimtelijke spreiding van de bestaande bedrijven is de kans op hinder door cumulatie van geurhinder van verschillende bedrijven gering. Omdat het ruimtelijk beleid van de gemeente te weinig aanknopingspunten biedt om te differentiëren per gebied (in gebieden met beperkte ontwikkelingsmogelijkheden kleinere afstanden, in andere gebieden niet of juist grotere), is een “staffeling” van afstanden op basis van de grootte van melkveehouderijen de meest passende oplossing. Dit om rekening te houden met de vaak grote verschillen in schaalgrootte van de bedrijven met dieren zonder geuremissiefactor, de wens omwonenden te beschermen tegen te veel overlast van grotere (grondgebonden) veehouderijen en om functiemenging van extensieve, kleinere grondbonden veehouderijen met wonen en andere functies mogelijk te maken.

Hierbij moet worden opgemerkt dat de huidige regelgeving weinig concrete handvaten biedt voor het staffelen van afstanden op basis van de omvang van melkveebedrijven. Toch zijn er diverse gemeenten die een dergelijke staffeling toepassen. In het kader van de evaluatie van de wet- en regelgeving is juist gevraagd voor het sterker verankeren van die werkwijze. Verwacht mag worden dat de nieuwe wet- en regelgeving deze vorm van beoordeling sterker wettelijk zal verankeren.

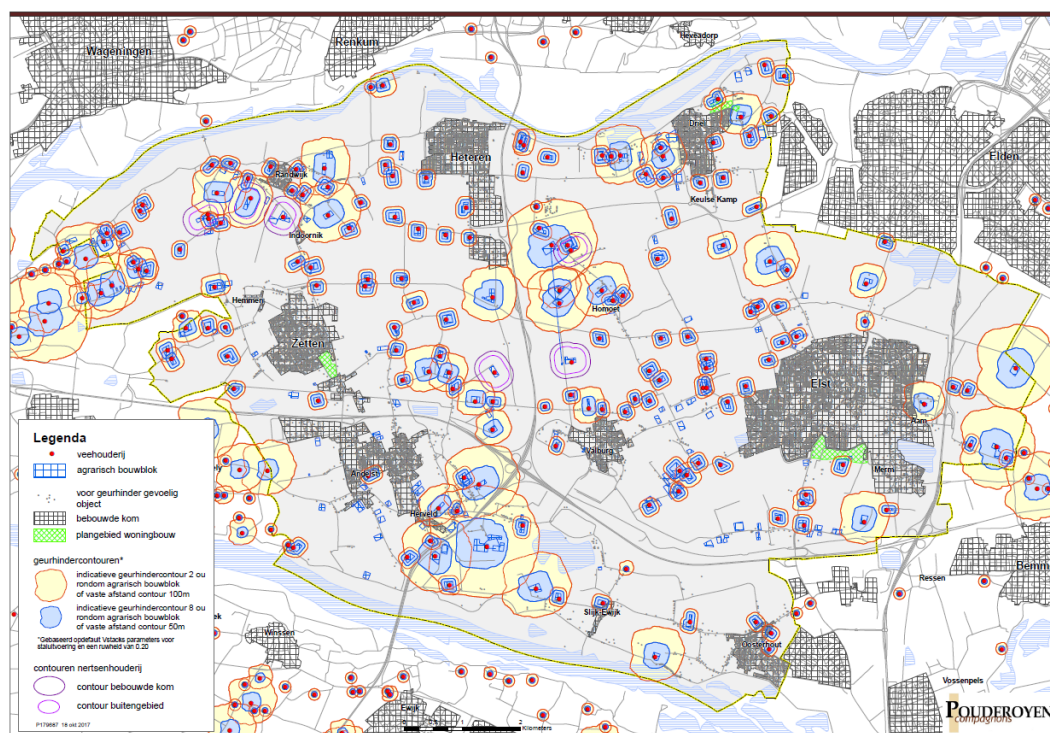
Indien de gemeente de vaste afstanden wenst te verkleinen wordt geadviseerd deze voor de bebouwde kommen te verkleinen van 100 meter naar 50 meter, maar deze halvering van de vaste afstand niet van toepassing te laten zijn voor grotere veehouderijen met een vaste afstand (zoals meer dan 100 stuks melkrundvee exclusief bijbehorend jongvee, maximaal 70 stuks). De motivatie daarvoor is de gewenste

verweving tussen veehouderijen met een beperkte geurbelasting en andere functies, terwijl tegelijkertijd de ontwikkelingsmogelijkheden voor grote melkbedrijven gelegen op korte afstand van woningen niet wordt vergroot omdat hierdoor overlast door geur kan ontstaan.

4.10. Mogelijke knelpunten omgekeerde werking

De gemeente heeft twee locaties aangeleverd waar sprake is van een mogelijk knelpunt ten aanzien van de omgekeerde werking. Het betreft ontwikkelingen waarbij men van zins is nieuwe voor geurhinder gevoelige objecten te creëren op geringe afstand van een bestaande veehouderij. Daarbij komt mogelijk bestaand recht van de veehouderij in het geding, waardoor ontwikkelingen misschien niet mogelijk zijn. Dit wordt omgekeerde werking genoemd. Door bijvoorbeeld woningen te bouwen binnen een geurcontour of een vaste afstand contour van een veehouder kan deze in zijn ontwikkelingen beperkt worden.

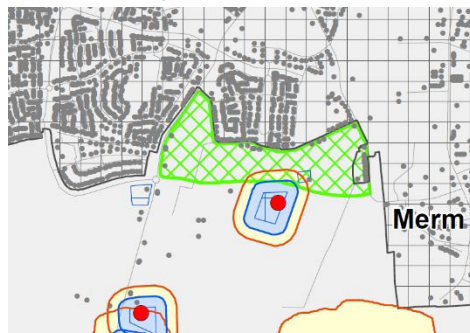
Op onderstaande kaart zijn de geurhindercontouren 2 en 8 Ou en de vaste afstand contouren 50 en 100 m weergegeven rondom de bouwblokken van bestaande veehouderijen in Overbetuwe. Deze kaart is tevens opgenomen in bijlage L. Bij de omgekeerde werking is het van belang dat de veehouder in principe het recht heeft om binnen zijn bestaande bouwblok te ontwikkelen, c.q. het emissiepunt te verplaatsen. De contouren zijn daarom rondom het bouwblok getrokken. Daar waar de geurhindercontour kleiner is dan de vaste afstand contour is de vaste afstand contour weergegeven. Op de kaart zijn tevens de door de gemeente aangeleverde voorziene ontwikkelingen aangegeven (in groen).

Figuur 16: Indicatieve geurhindercontouren 2 en 8 Ou rondom agrariisch bouwblok of vaste afstand contouren 50m en 100m

Voor de twee planlocaties zijn in onderstaande figuren uitsneden gemaakt.

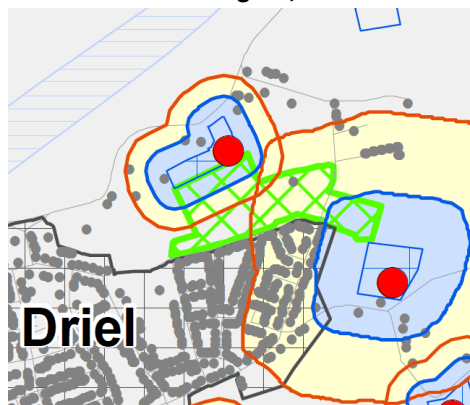
Plan De Pas, Elst

De vaste afstand contour 100m (bebouwde kom) van een bedrijf aan de zuidkant van de locatie, een paardenhouderij, ligt over de planlocatie heen. Gezien de ligging van het plangebied, aansluitend aan de bebouwde kom, zal het plangebied bij ontwikkeling mogelijk tot de bebouwde kom gaan behoren. Daarmee wordt de ontwikkeling mogelijk beperkt door het gebied dat overlapt met de 100m contour van de paardenhouderij; daar

mag mogelijk niet gebouwd worden. Een mogelijke oplossing hier is het halveren van de vaste afstand voor bebouwde kommen ter plaatse van 100m tot 50m.

Plan Baltussenweg 37, Driel

Het plangebied overlapt aan de noordwestelijke zijde met de contour van een klein bedrijf met volgens de vergunning varkens en schapen op een nagenoeg hobbymatig niveau. In hoeverre er (nog) sprake is van een reëel bedrijf is niet bekend, noch hoe groot de werkelijke contour is, maar de locatie ligt wel strak tegen het bouwvlak aan. Dus een hindercontour zal tot een knelpunt kunnen leiden. Ten westen van het plan ligt een pluimveebedrijf, waarvan zowel de 2 Ou als de 8 Ou contour over de locatie heen liggen. Daarmee zijn er problemen te verwachten met betrekking tot deze locatie.

In onderstaand figuur is een nadere invulling van het plan weergegeven.

In het plan is sprake van nieuw te bouwen woningen en zorgappartementen, ook op plaatsen waar er sprake is van overlap met de geurcontouren. Duidelijk is dat een verlaging van enkel de vaste afstand hier geen soelaas biedt, het gaat ook om geurhindercontouren op basis van geurnormen. In dit geval overlapt de 2 Ou contour met de objecten in de bestaande

bebouwde kom van Driel, hetgeen betekent dat niet het volledige bouwvlak te benutten zal zijn (els emissiepunt) en dat de weergegeven contouren rondom het bouwblok daarmee te ruim zijn. Een gedetailleerde analyse van deze complexe situatie en het zoeken naar oplossingsrichtingen vergt het nodige maatwerk en valt buiten de scope van deze gebiedsvisie.

5. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Onderzoeken noodzaak aanpassing wettelijke geurnormen voor intensieve veehouderijen.

In de gemeente Overbetuwe gelden voor de geurbelasting op voor geurhinder gevoelige objecten de wettelijke default normen van 2 Ou voor de bebouwde kommen en 8 Ou voor objecten in het buitengebied.

Uit het onderzoek naar de noodzaak dan wel de wenselijkheid om de geurnormen aan te passen komt naar voren dat hiervoor geen aanleiding bestaat uitgaande van de resultaten van het onderzoek en de daarbij gebruikte rekenmodellen (conform de Wgv). De bestaande situatie voor wat betreft geurhinder veroorzaakt door intensieve veehouderijen laat een beeld zien van een overwegend goed of zeer goed leefklimaat en een lage geurbelasting op plaatsen met veel burgerwoningen, enkele individuele (meest historische) gevallen daargelaten. Er is ook niet of nauwelijks sprake van clustering van (intensieve) veehouderijen en een daarmee samengaan kans op cumulatie van geur. Ook de in dit onderzoek gemodelleerde verwachte of maximale ontwikkeling laten geen of slechts een beperkte kans op verslechtering zien.

De conclusie dat de huidige geurnormen, samen met het vigerend ruimtelijk beleid, voldoen om de geurhinder vanuit veehouderijen afdoende te sturen in Overbetuwe is dan ook geoorloofd. Deze conclusie komt overeen met de conclusie uit de QuickScan Wgv van het RMB uit 2008. Daarbij geldt echter wel de kanttekening dat het uitgevoerd onderzoek door de GGD en IRAS laat zien dat het voldoen aan de normen (t.a.v. de voorgrondbelasting) niet betekent dat er geen hinder hoeft te zijn. De respondenten in het onderzoek van de GGD en IRAS rapporteerden aanzienlijk meer geurhinder dan men op grond van de rekenmethoden en de relatie tussen geurbelasting en hinder (toelichting Wgv) zou verwachten. Deze verschillen lopen op tot 3-4 keer meer gerapporteerde geurhinder dan verwacht op basis van de toelichting bij de Wgv. Gelet op de adviezen van de GGD kan de gemeente er voor kiezen de geurnorm voor het buitengebied te verlagen van 8 naar 5.

De doorwerking van een strengere norm wordt echter wel beperkt door de zogenaamde 50% regeling en de uitgangspunten van de wet (geurnormen zijn alleen aan de orde bij ontwikkeling). Veehouderijen die niet ontwikkelen, hoeven niet aan een strengere norm te voldoen. Een veehouderijen die nu al een overbelaste situatie veroorzaken, hebben in praktische zin meer mogelijkheden voor uitbreiding dan veehouderijen die een geurbelasting veroorzaken die net onder de norm ligt.

Omdat er in de gemeente Overbetuwe weinig sprake is een hogere geurbelasting die wordt veroorzaakt door de geurbelasting van meerdere (intensieve) veehouderijen samen, is een aanscherping van de (individuele) geurnormen om cumulatieve overlast te voorkomen, niet aan de orde.

Geadviseerd wordt om het aantal situaties waarbij er sprake is van een overbelaste situatie, veroorzaakt door individuele geurcontouren, via een maatwerk-benadering te verminderen en vermijdbare geurbelasting bij ontwikkelingen te voorkomen.

- Door in planologische procedures gericht op de uitbreiding van veehouderijen of de realisatie van een nieuwe woning, de GGD-advieswaarden met betrekking tot de geurbelasting (achtergrondbelasting) te hanteren om te beoordelen of er sprake is van een goed woon- en leefklimaat. Is de geurbelasting hoger, dan dient er een nadere onderbouwing c.q. afweging plaats te vinden. Hierbij kan de verwachte ontwikkeling van de geurbelasting, het type gebruik en de gewenste ruimtelijke inrichting worden betrokken.
- Bij de uitwerking van het provinciaal Plussenbeleid kan het toepassen van maatregelen om de geurbelasting zo veel als redelijkerwijze mogelijk is te beperken (ook als de geurbelasting lager is dan de standaard geurnormen), worden gezien als een aanvullende maatregel (een “plus”) op het gebied van milieu. Geadviseerd wordt een dergelijke regeling op te nemen in de uitwerking van het Plussenbeleid voor de gemeente Overbetuwe.
- In situaties waarbij er sprake is een bestaande overbelaste situatie (de geurbelasting is hoger dan de GGD-advieswaarde voor de achtergrondbelasting) kan als voorwaarde worden gesteld dat de geurbelasting zo veel als redelijker wijze wordt teruggebracht. Ingegeven vanuit een toets aan een aanvaardbaar woon- en leefklimaat bij ruimtelijke procedures.

Naar verwachting zal de gemeente Overbetuwe na de invoering van de Omgevingswet over extra afwegingsruimte beschikken om keuzen te maken m.b.t. de aanvaardbaarheid van ontwikkelingen in relatie tot de milieubelasting en de beschikbare milieuruimte. De hiervoor geschetste maatwerkbenadering anticipeert daar al op, binnen de mogelijkheden die de huidige wettelijke kaders bieden.

Versoepeling vaste afstanden voor veehouderijen met vaste afstanden

In de kernranden, rand buitengebied/bebouwde kom is er vaak sprake van een menging van functies en ontwikkelingen. Agrarische bedrijven en voormalige agrarische bedrijven waarbij een andersoortige ontwikkeling plaatsvindt komen er voor naast overige bedrijvigheid en burgerwoningen. Ontwikkelingen worden hier soms geblokkeerd door de aanwezigheid van veehouderijbedrijven met een beperkte omvang. Voor deze situaties is een kleinere vaste afstand te overwegen, om de gewenste menging van functies te kunnen behouden en ontwikkelingen niet onnodig te blokkeren. Door het verlagen van de vaste afstand kunnen er situaties ontstaan die leiden tot meer geurhinder: de ontwikkeling van grote grondgebonden veehouderijen op korte afstand van woningen/kernen. Daarom wordt aangeraden de vaste afstand alleen te verkleinen als een ongewenste toename van de overlast kan worden voorkomen. Dat kan bijvoorbeeld door de wettelijke vaste afstand tot objecten binnen de bebouwde kom enkel te verlagen voor de kleinere bedrijven. Dat kan door het staffelen van de afstanden op basis van de grootte van de grondgebonden bedrijven. Functiemenging van kleine grondgebonden veehouderijen (rundvee, paarden, schapen) met wonen en andere functies wordt daarmee gefaciliteerd door het verlagen van de vaste afstand, terwijl omwonenden beschermd blijven, of, bij vergroting van de vaste afstand, beter beschermd worden tegen de overlast van grote grondgebonden veehouderijen.

Hierbij moet worden opgemerkt dat de huidige regelgeving weinig concrete handvaten biedt voor het staffelen van afstanden op basis van de omvang van melkveebedrijven. Toch zijn er diverse gemeenten die een dergelijke staffeling toepassen. In het kader van de evaluatie van de wet- en regelgeving is juist gevraagd voor het sterker verankeren van die werkwijze. Verwacht mag worden dat de nieuwe wet- en regelgeving deze vorm van beoordeling sterker wettelijk zal verankeren.

Het advies is daarom om de vaste afstanden voor bebouwde kommen te verlagen van 100 meter naar 50 meter. En voor het buitengebied van 50 meter naar 25 meter. Maar door tegelijkertijd deze halvering van de vaste afstand alleen van toepassing te laten zijn voor veehouderijen met minder dan 100 stuks melkrundvee (exclusief bijbehorend jongvee) en andere “vaste afstand” veehouderijen met minder dan 25 dieren, zoals paarden, pony's en schapen, exclusief bijbehorend jongvee). De motivatie daarvoor is de gewenste verweving tussen veehouderijen met een beperkte geurbelasting en andere functies, terwijl tegelijkertijd de ontwikkelingsmogelijkheden voor grote melkbedrijven of andere “vaste afstand” veehouderijen gelegen op korte afstand van woningen niet wordt vergroot omdat hierdoor overlast door geur kan ontstaan.

Voorstel aan de raad: individuele afstanden en normen t.b.v. vergunningverlening veehouderijen

Met het vaststellen van eigen normen en/of -afstanden kunnen gemeenten extra sturing geven aan gewenste ruimtelijke ontwikkelingen, de ontwikkeling van de geurbelasting uit stallen van veehouderijen en de ontwikkelingsmogelijkheden van veehouderijen.

Bij het vaststellen van afwijkende afstanden en geurnormen dient de gemeente rekening te houden met de ruimtelijke en milieu hygiënische omstandigheden alsook met de huidige en de gewenste toekomstige inrichting van een gebied. De opgave is om, zo nodig met behulp van een eigen geurbeleid, een goede balans te vinden tussen agrarische ontwikkelingen, de belangen van burgers in de kernen en het buitengebied en de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen.

Op basis van het onderzoek dat is uitgevoerd stelt het college van B&W aan de gemeenteraad voor een afwijkende vaste afstand vast te stellen voor grondgebonden veehouderijbedrijven waarvan op grond van de aanwezige dieren alleen een vaste afstand geldt. Het betreft veehouderijen met bijvoorbeeld melkvee en paarden. Voor deze veehouderijen is een kleinere vaste afstand te overwegen, om de gewenste menging van functies te kunnen behouden en ontwikkelingen niet onnodig te blokkeren. Het voorstel is om de vaste afstand niet aan te passen voor grotere grondgebonden veehouderijen om overlast te voorkomen.

B&W stellen verder voor om de individuele geurnormen voor diercategorieën, waarvan de geuremissie per dier is vastgesteld (zoals varkens en pluimvee), niet aan te passen. De standaard wettelijke normen blijven volgens het collegevoorstel gelden: per veehouderij maximaal 2 odour-units voor de bebouwde kom en maximaal 8 odour-units voor het buitengebied.

Voorstel aan de raad: normen t.b.v. de beoordeling van de cumulatieve geurhinder door intensieve veehouderijen in ruimtelijke procedures

Uit inzichten die volgen uit uitspraken van de Raad van State volgt dat bij ruimtelijke ontwikkelingen een beoordeling van de geurhinder moet plaatsvinden in het kader van een goed woon- en leefklimaat. Alleen een toets aan de normen (voorgrondbelasting) uit de Wgv volstaat niet. Om duidelijkheid te verschaffen hoe de gemeente dit toetst is een beleidsregel opgesteld waarin er normen t.a.v. de cumulatieve geurbelasting (ook achtergrondbelasting genoemd) zijn gegeven. Een dergelijke beleidsregel kent de gemeente Overbetuwe nu niet. De beleidsregel bevat normen over de maximaal geurbelasting bij optelling van de geurcirkels van individuele intensieve veehouderijen op één geurgevoelig object of in een te ontwikkelen gebied. Gekozen is voor een norm m.b.t. de cumulatieve geurbelasting van maximaal 5 en 10 oudour-units, respectievelijk voor de bebouwde kom en het buitengebied. Dat zijn dus andere normen dan de normen die gelden voor een afzonderlijke intensieve veehouderij (2 en 8 odour-units). De beleidsregel met de cumulatieve normen is van belang bij het opstellen en beoordelen van ruimtelijke plannen, zoals een bestemmingsplan voor de bouw van woningen of de vergroting van een bouwblok van een intensieve veehouderij.

6. GEURVERORDENING EN BELEIDSREGEL

De concept geurgebiedsvisie is door het college van B&W van de gemeente Overbetuwe ter inzage gelegd en toegestuurd aan overlegpartners. Inclusief de ontwerp Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Overbetuwe 2018 en de ontwerp Beleidsregel ruimtelijke ontwikkelingen en geurhinder gemeente Overbetuwe 2018.

De terinzagelegging van de stukken is openbaar bekend gemaakt door het plaatsen van een publicatie in 'De Betuwe' op woensdag 27 december 2017. Inwoners van de gemeente Overbetuwe en overige belanghebbenden zijn op grond van de Inspraakverordening in de gelegenheid gesteld vanaf donderdag 28 december 2017 tot en met woensdag 7 februari 2018 inspraakreacties kenbaar te maken.

Ook zijn de stukken aan een aantal overlegpartners aangeboden, in het kader van het vooroverleg op grond van artikel 9 van de Wgv. Gedurende de termijn van inzagelegging zijn 5 inspraakreacties ingediend. Daarnaast hebben LTO-Noord en de Gemeente Beuningen als overlegpartners gereageerd.

In het rapport "Inspraak en vooroverleg", dat vastgesteld is door het college van B&W en onderdeel vormt van het raadsvoorstel, is ingegaan op de resultaten uit de inspraak en het vooroverleg.

6.1. Verordening geurhinder en veehouderij

In onderstaand tekstkader is de Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Overbetuwe 2018 opgenomen, zoals deze ter vaststelling wordt aangeboden aan de gemeenteraad van Overbetuwe. Ook is de daarbij behorende kaart met de begrenzing van de bebouwde kom weergegeven. Die kaart is ook in groter formaat in de bijlage opgenomen.

Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Overbetuwe 2018

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

Deze verordening verstaat onder:

- a. Extensieve veehouderij: een veehouderij waar landbouwhuisdieren worden gehouden van een diercategorie waarvoor niet bij ministeriële regeling een geuremissiefactor is vastgesteld (zoals paarden, pony's en schapen) en waar niet meer dan 25 dieren (exclusief het bijbehorend jongvee) worden gehouden.
- b. Melkveehouderij van beperkte omvang: een melkveehouderij waar minder dan 100 stuks melkrundvee (exclusief het bijbehorend jongvee) worden gehouden of kunnen worden gehouden;
- c. Geurgevoelig object: een object zoals bedoeld in artikel 1 van de Wet geurhinder en veehouderij;
- d. Veehouderij: een inrichting die tot een krachtens artikel 1.1, derde lid van de Wet milieubeheer aangewezen categorie behoort en is bestemd voor het fokken, mesten, houden, verhandelen, verladen of wegen van dieren;
- e. Wet: de Wet geurhinder en veehouderij;

Artikel 2 Begrenzing bebouwde kom

Als bebouwde kom zoals bedoeld in artikel 4 van de Wet wordt aangewezen het gebied zoals aangegeven op de bij deze verordening behorende en gewaarmerkte kaart: "Begrenzing bebouwde kom in de gemeente Overbetuwe voor de Verordening geurhinder en veehouderij 2018".

Artikel 3 Afwijkende afstanden binnen de bebouwde kom

1. Op grond van artikel 6, lid 3 van de Wet en in afwijking van artikel 4, lid 1 van de Wet, bedraagt de afstand tussen een dierenverblijf van een melkveehouderij van beperkte omvang en een geurgevoelig object gelegen binnen de bebouwde kom (en als zodanig aangeduid op de in artikel 2 genoemde kaart) tenminste 50 meter.
2. Op grond van artikel 6, lid 3 van de Wet en in afwijking van artikel 4, lid 1 van de Wet, bedraagt de afstand tussen een dierenverblijf van een melkveehouderij van beperkte omvang en een geurgevoelig object gelegen buiten de bebouwde kom (en als zodanig aangeduid op de in artikel 2 genoemde kaart) tenminste 25 meter.
3. Op grond van artikel 6, lid 3 van de Wet en in afwijking van artikel 4, lid 1 van de Wet, bedraagt de afstand tussen een dierenverblijf van een extensieve veehouderij en een geurgevoelig object gelegen binnen de

bebouwde kom (en als zodanig aangeduid op de in artikel 2 genoemde kaart) tenminste 50 meter.

4. Op grond van artikel 6, lid 3 van de Wet en in afwijking van artikel 4, lid 1 van de Wet, bedraagt de afstand tussen een dierenverblijf van een extensieve veehouderij en een geurgevoelig object gelegen buiten de bebouwde kom (en als zodanig aangeduid op de in artikel 2 genoemde kaart) tenminste 25 meter.

Artikel 4 Andere milieuaspecten

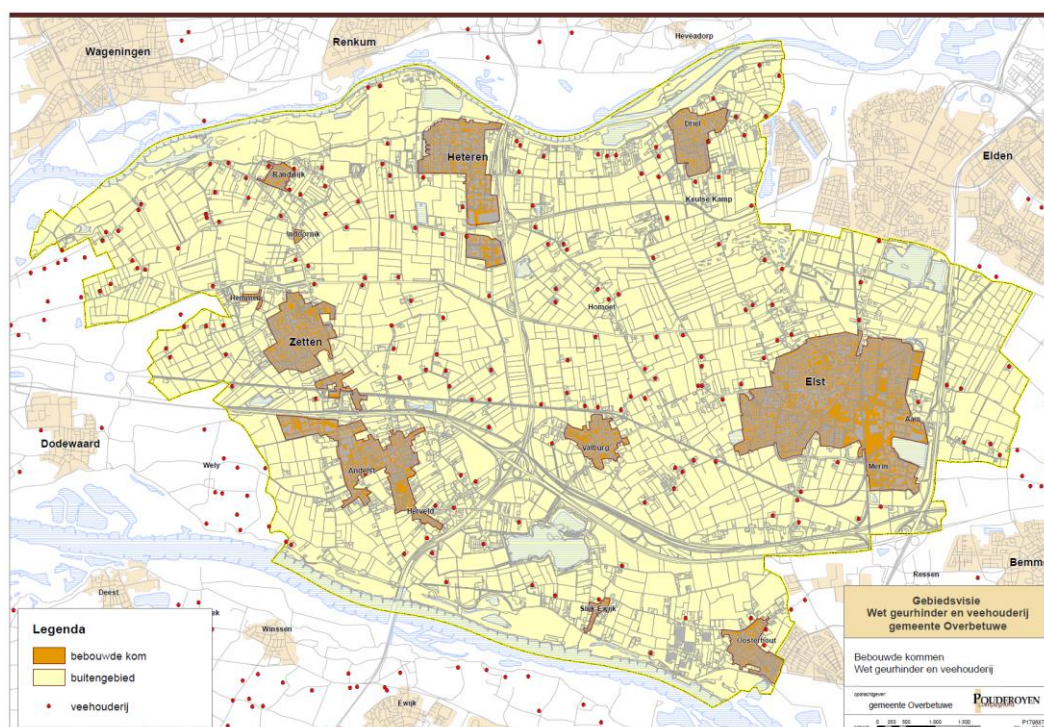
Deze verordening heeft betrekking op het milieuaspect Geur en brengt geen verandering in de richtlijnen die gelden voor andere milieuaspecten (zoals bijvoorbeeld Geluid en Stof).

Artikel 5 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de dag na de datum van bekendmaking.

Artikel 6 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Overbetuwe 2018.

Figuur 17: Begrenzing bebouwde kom als bedoeld in artikel 2 van de Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Overbetuwe 2018

6.2. Beleidsregel ruimtelijke ontwikkelingen en geurhinder

In onderstaand tekstkader is de Beleidsregel ruimtelijke ontwikkelingen en geurhinder gemeente Overbetuwe 2018 opgenomen, zoals deze ter vaststelling wordt aangeboden aan de gemeenteraad van Overbetuwe.

Beleidsregel ruimtelijke ontwikkelingen en geurhinder gemeente Overbetuwe 2018

Artikel 1 Toepassingsbereik

De beleidsregel ziet toe op de beoordeling van de cumulatieve geurbelasting uit stallen van veehouderijen op geurgevoelige objecten.

Artikel 2 Begripsbepalingen

In deze beleidsregel wordt voor de begripsbepalingen en berekeningswijze van de geurbelasting verwezen naar de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) en de Wet ruimtelijke ordening (Wro).

Artikel 3 Toetswaarden

Bij het beoordelen van:

- ruimtelijke initiatieven en plannen voor uitbreiding van veehouderijen met dieren waar een geuremissiefactor is vastgesteld *en*
- ruimtelijke initiatieven en plannen waar er sprake is van een nieuw voor geurhinder gevoelig object zoals aangeduid in de Wgv,

worden als vertaling van het criterium 'een aanvaardbaar woon- en leefklimaat' voor het aspect cumulatieve geurhinder uit stallen van veehouderijen, onderstaande waarden gehanteerd als toetswaarden. Deze waarden zijn uitgedrukt in Europese odour units (ouE).

Achtergrondbelasting (Ou's)	Woongebieden in de bebouwde kom (voorggrondnorm 2)	Bedrijventerreinen In de bebouwde kom (voorggrondnorm 2)	Buitengebied (voorggrondnorm 8)
Voldoende	< 5	< 10	< 10
Onvoldoende	≥ 5	≥ 10	≥ 10

Artikel 4 Bebouwde kom

Voor de aanduiding van de begrenzing van de bebouwde kom wordt verwezen naar de bij de "Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Overbetuwe 2018" behorende kaart .

Artikel 5 Achtergrondbelasting 'voldoende'

Als de achtergrondbelasting geclassificeerd kan worden als 'voldoende' (zoals beschreven in artikel 3) dan zijn er vanuit het deelaspect 'cumulatieve geurhinder uit stallen van veehouderijen' geen belemmeringen om mee te werken aan een ruimtelijk initiatief.

Artikel 6 Achtergrondbelasting 'onvoldoende'

Als de achtergrondbelasting geclassificeerd kan worden als 'onvoldoende' (zoals beschreven in artikel 3) dan is er in beginsel geen sprake van een 'aanvaardbaar woon- en leefklimaat'.

Artikel 7 Afwijkingsbevoegdheid

1. Indien bij een ruimtelijk initiatief, met uitzondering van de toetswaarde in deze beleidsregel, de beoordeling van de overige milieu- en planologische aspecten wel positief uitvalt, kan overwogen worden om gemotiveerd van deze toetswaarde af te wijken ten einde via een planologische procedure mee te werken aan het ruimtelijke initiatief. Bijvoorbeeld omdat er concreet zicht is op een verbetering van de achtergrondbelasting of er vanwege het gebruik van het geurgevoelige object weinig hinder te verwachten is of de hinder acceptabel wordt geacht. Een nadere motivering en besluitvorming, als onderdeel van de planologische procedure is dan wel nodig.
2. Bij het toetsen van ruimtelijke initiatieven of plannen van veehouderijen wordt de absolute en relatieve bijdrage van de betreffende veehouderij aan de achtergrondbelasting en de verandering van die bijdrage in de afweging, zoals genoemd in lid 1 van dit artikel, betrokken. Ook wordt hierbij meegenomen of de op dat moment best beschikbare en betaalbare technieken onderdeel zijn van het initiatief: technieken die leiden tot een beperkte milieubelasting, rekening houdend met het type en grootte van het bedrijf en de plaatselijke achtergrondbelasting.

Artikel 8 Inwerkingtreding

Deze beleidsregel treedt in werking op de dag na de datum van bekendmaking.

Artikel 9 Citeertitel

Deze beleidsregel wordt aangehaald als: Beleidsregel ruimtelijke ontwikkelingen en geurhinder gemeente Overbetuwe 2018.